

Tribuna școlii

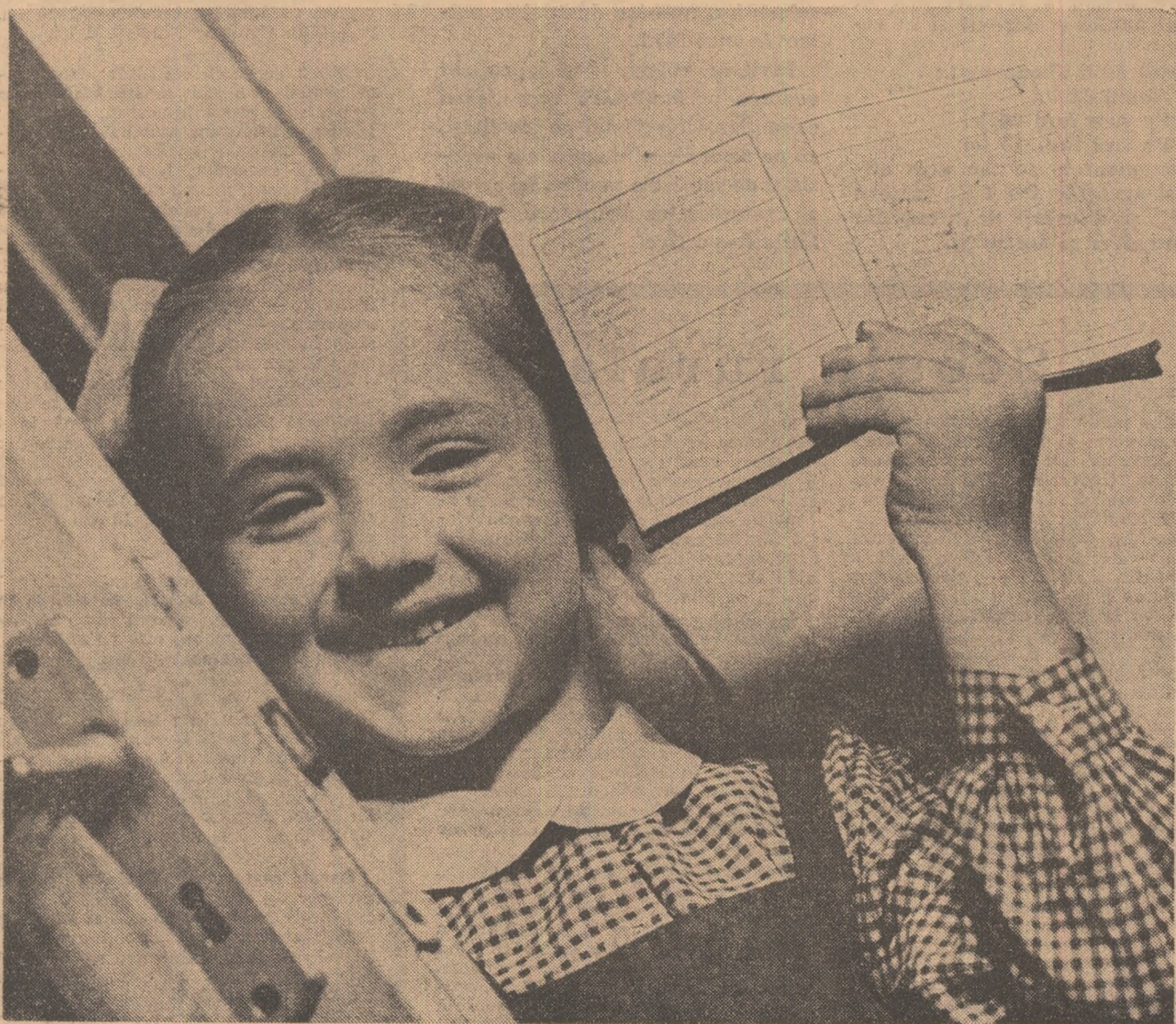
REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anu III Nr. 123

Simbătă 22 decembrie 1973

12 pagini și suplimentul

„Științe sociale” — 1 leu

Am încheiat trimestrul I cu succes!

Foto: Prof. V. BOGDANET

UNITATE

Vorbind de unitatea de acțiune a colectivului didactic, se cuvine să acordăm locul binemeritat unității de exigență.

Unitatea de exigență declanșează unul din sistemele cele mai de valoare ale procesului instructiv-educativ, acela în care elevul este și trebuie să fie un colaborator al profesorului.

Iată de ce este nevoie să înțelegem că exigența este una și aceeași pentru toți membrii colectivului didactic; iată de ce nu este îngăduit unuia să fie mai exigent și altuia mai indulgent.

Nu se poate vorbi de o unitate de acțiune a unui colectiv didactic, fără a vorbi de unitate — între discipline — unitate dictată de scopul final ce și-l propune fiecare obiect în parte, în procesul instructiv-educativ. Aș exemplifica, în acest sens, unitatea dintre disciplinele sociale și celelalte discipline. În întreaga sa activitate, profesorul se călăuzește metodologic după două principii esențiale: realizarea unității dintre influențele științelor sociale și celelalte discipline, precum și a unității intrinseci a disciplinelor sociale, unitate realizată pe plan superior, sintetic și integrativ de predarea filozofiei.

Astfel, în cadrul catedrelor și comisiilor metodice pe specialități, se pot organiza ședințe de lucru în care să se studieze posibilitățile concrete, precum și modalitățile de prezentare a concluziilor ateist-științifice pe teme și lecții.

Seria exemplilor ar putea fi continuată. Una din condițiile realizării unui tot unitar în care să se manifeste nestingherită unitatea de acțiune a colectivului didactic este distribuirea echitabilă a sarcinilor, problemă care trebuie să stea în atenția conducerii școlii de la un trimestru la altul, întocmind o evidență a acestora.

Reușita în unitatea de acțiune rezidă nu numai în acțiune, ci în principialitatea, consecvența cu care se acționează de către fiecare din membrii colectivului didactic.

Prof. MIHAI AURICĂ
Liceul pedagogic din Tulcea

La zi

Ca în fiecare an, o lectură instructivă și antrenantă: ALMANAHUL „SCINTEIA” 1974, 448 pagini bogat ilustrate

Restituiri

CU GRIGORE C. MOISIL DESPRE „EXACT”

Regretatul dascăl și matematician Grigore C. Moisil se păstrează în amintirea mea ca un izvor impetuos de idei ce se înălțau și se imbinau fără istov, în moduri mereu noi și originale. Între zecile de pagini pe care le-am notat atunci când neobositul om de știință a găsit, pentru redactorul „Tribunei școlii”, răgazul unor convorbiri pe îndelete (publicate, apoi, în coloanele revistei noastre) se află și rîndurile de mai jos. Le transcriu cu gândul ca exactitatea — grija predilectă a distinsului dascăl — sururile și funcțiile ei să devină obiect de reflecție și de preocupare statornică pentru toți cei ce instruesc și educă tineretul.

Dar, mai ales, ca un gest de restituire către cititor, a unor gânduri care au fost rostite și pentru el...

— În mod obișnuit, cuvîntul „exact” se referă la o exactitate numerică. Un om cere să i se dea exact doi metri de stofă și nu 1,80, exact 100 gr. de unt și nu 87. Acesta este oare înțelesul în care matematicienii întrebunțează termenul „exact”?

Grigore C. Moisil: Și acesta, dar nu numai acesta.

Matematicienii cer ca atunci cînd cineva spune ceva să știe despre ce se vorbește. De exemplu, în cazurile spuse de dumneata, cuvîntul exact are înțelesul dat de dumneata și chiar unul mai grav. Cînd cer 2 metri de stofă nu înțeleg să mi se dea nici 1,80 m., dar nici 2,20 m. Ci, exact 2 m. Aici, cuvîntul exact înseamnă: exact cu aproximația permisă de experiență. Se știe că foarfeca are și ea o anumită grosime. Și că acela care taie o stofă poate să facă erori în timpul tăierii. Deci, exact înseamnă că stofa tăiată, e de 2 m. ± 1 cm., fiind 1 cm. eroarea de experiență. Bineînțeles, dacă ar fi vorba de tăiat nu o stofă, ci o tablă metalică, nu cu foarfeca obișnuită, ci cu alte instrumente, ar trebui să se precizeze eroarea admisă. Atunci cînd se face un contract, caietul de sarcini indică această eroare.

— Sînt însă și unele cazuri în care nu e permisă aproximația?

Grigore C. Moisil: Desigur. De exemplu, cuvîntul copiii se scrie cu trei l, iar copii se scrie cu doi l. Aici nu putem avea de două ori și jumătate litera l, nici de trei și un sfert. O regulă gramaticală este exactă nu atunci cînd nu admite excepții, ci cînd e formată din două părți: prima conține regula, a doua conține lista completă a excepțiilor. Lista excepțiilor, însă, să fie completă. Ea nu poate fi lăsată la ceea ce omul „știe dinainte” sau la ceea ce „e subînțeles”. Criteriul e următorul: Să presupunem că regula e aplicată mecanic. În acest caz, mecanismul trebuie să ajungă la concluzia justă. Nu putem lăsa ca mecanismul să aibă inițiativa. Mecanismul n-are inițiativă. Exact este, deci, ceea ce duce la o concluzie justă fără a putea lăsa lucrurile la aprecierea celui ce urmează indicația.

Evident, cele de mai sus nu constituie o definiție, ci o indicație.

Consemnare de
STELA PREDESCU

Chiar toți profesorii de română?

Nu intenționez a polemiza cu prof. Venera Clujeanu, al cărei articol „A fi sau a nu fi profesor...” a fost publicat în „Tribuna școlii” din 3 noiembrie a.c.: dar folosesc totuși ocazia să subliniez câteva „idei” din acest articol care s-a vrut, în intenția autoarei, a fi mușcător, ironic și... filozofic!

Citez: „Cum le putem cere să vorbească corect, când unii învățători și chiar profesorii de limba română zic: «a lu Maria» etc.” Deci e clar: „unii învățători și chiar profesorii de limba română zic «a lu Maria», «a lu tovarășu» și «lu mama».” O primă constatare! O altă constatare: „se întâmplă să auzi cadre didactice vorbind cu pă, dă, dupe”.

Semnătura articolului de mai sus nu precizează însă unde-și are locul de muncă — localitatea, regiunea — pentru a înțelege dacă nu cumva aceeași „unii învățători și profesorii de limba română” pe care-i ascultă vorbind elevilor cu acele deformări de limbă citate nu sînt cumva de prin orașele în care se folosește un atare vocabular — știut fiind că „a lu Maria”, „a lu tovarășu” sînt proprii mahalalelor — în nici un caz limbii vorbite la sate...

Nu ne spune nici cel puțin dacă „sfera investigațiilor” ce a întreprins pentru a depista aceste păcate de exprimare este vastă, ori se referă la un anume cătun, ori comună de pe undeva, mai la margine de civilizație și cultură...

Aș mai avea încă o nedumerire: „răbufnirea ca un torent în apelative deloc mîngietoare” este raportată tot la „unii învățători sau chiar profesorii de limba română” sau la... nervozitatea tuturor dascălilor (indiferent de disciplina pe care o predau)?

Sînt de părere că era bine ca articolul în cauză să nu fi apărut decât dacă se refera la cazuri concrete, pentru a ști și noi care sînt acei „unii învățători”; căci, în continuare, toți profesorii de limba română au fost stigmatizați!

N-a făcut, socotesc, nici un serviciu nimănui semnătura unui astfel de articol; nu cumva este profesoară de... limba română?

Inv. GR. ROANE
Școala generală nr. 6, Caracal, județul Olt

ABONAMENTE PENTRU ANUL 1974

Anunțăm pe cititorii noștri că, în această perioadă, se reînnoiesc abonamentele pentru anul 1974 la revista „TRIBUNA ȘCOLII”.

Abonați-vă din timp și pe termene cit mai lungi pentru a vă asigura continuitatea în primirea publicației.

Abonamentul pe întregul an vă asigură primirea revistei atît în timpul anului școlar, cit și în vacanțe.

Prețul unui abonament:

— Anual 52 lei

— Pe șase luni 26 lei

— Pe trei luni 13 lei

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

Reamintim cititorilor noștri că redacția nu are nici un fel de posibilități de a face stocuri din numerele revistei, care se publică săptămînal. În aceste condiții, nu poate satisface nici una din cererile adresate în ultimul timp de unele școli și cadre didactice care au solicitat, pentru completarea colecțiilor, numere de reviste editate în anul 1973.

Invităm colegii noștri, ca, în vederea perfecționării repartizării exemplarelor revistei pe localități, să ne semnaleze eventualele necesități de sporire a numărului actual al exemplarelor difuzate în localitățile respective.

Terra — revistă de informare geografică, editată de Societatea de științe geografice o dată la două luni, primul număr din 1974 apărînd în luna februarie. Prețul unui abonament anual este de 36 lei. Costul unui număr, 6 lei.

Natura — revista Societății de științe biologice — împlineste un sfert de veac de la apariție (1949) în anul 1974. Abonamentul pentru cele 6 numere anuale (editate în lunile fără soț, începînd cu luna ianuarie) costă 36 lei, prețul unui număr fiind de 6 lei.

Societatea de științe filologice editează pentru profesorii de specialitate, ca și pentru cititorii interesați, revistele: **Limba și literatura română** — cu apariție trimestrială (4 volume pe an). Prețul unui exemplar, 12,50 lei. Abonamentul anual, pentru instituții, este de 60 de lei. Abonamentul individual, 40 lei; **Limbile moderne în școală** — cu apariție semestrială. Costul unui abonament individual, anual — 24 lei. Prețul unui abonament anual pentru instituții — 40 lei; **Studii de literatură universală** — 1 volum pe an; 12 lei abonamentul individual; 20 lei, abonamentul pentru instituții.

În ajutorul elevilor, Societatea de științe filologice editează și revista **Limba și literatura pentru elevi**, în 4 numere pe an. Costul unui exemplar este de 3 lei, al abonamentului anual de 12 lei (Toate comenziile se achită prin mandat poștal, la filiala C.E.C. a sectorului 6, București, în contul Societății cu nr. 396.09.5).

Societatea de științe istorice editează revista **Studii și articole de istorie**, în 4 numere anual. Costul unui abonament, pentru un an, este de 32 de lei. Prețul unui exemplar, 8 lei.

Societatea de fizică și chimie editează și în anul 1974 **Seria A** (pentru profesori) și **Seria B** (pentru elevi) ale **Revistei de fizică și chimie** (cu apariție lunară). Prețul abonamentului, pentru un an, al primei serii este de 36 lei (3 lei exemplarul), iar al Seriei B, de 18 lei (1,50 lei numărul).

Gazeta matematică, Seria A, (pentru profesori și studenți) și **Seria B** (pentru elevi) este editată de Societatea de științe matematice în 12 numere anual. Prețul abonamentului pentru **Seria A** este de 48 lei (4 lei exemplarul), iar pentru **Seria B** de 24 lei (2 lei exemplarul). Filiala din Cluj a acestei societăți publică revista **Matematicai la-pok Seria B**, pentru elevi, tot în 12 numere pe an (2 lei exemplarul) și revista **Mathematica**, două numere pe an, în limbile franceză, engleză, germană și rusă (20 lei numărul, 40 lei abonamentul). Societatea de științe matematice mai editează, pentru țară și străinătate, **Buletin mathématique** în limbile franceză, engleză, germană, rusă — revistă cu apariție trimestrială.

„Școala rurală”

Printre publicațiile periodice didactice românești, la Biblioteca Academiei R.S.R. (cota P.I. 1253) se păstrează una de la sfîrșitul secolului trecut, care ne atrage în mod deosebit atenția: „Școala rurală”, revistă lunară a învățătorilor din toată țara, apărută între 1 iulie — decembrie 1898 în comuna Prundu (îngă Pitești) — județul Argeș — unde avea redacția și administrația. Se tipărea la „Tipografia Modernă Mihail Lazăr și fiii” și, în ultima perioadă, la „Tipografia și legătoria de cărți H. Rădulescu” — ambele din Pitești. Comitetul de redacție al revistei cuprindea 18 membri din județul Argeș și 16 reprezentanți din județele Muscel, Vlcea, Olt, Dimbovița, Teleorman, Vlașca, Romanși, Dolj, Gorj, Mehedintși, Ilfov, Tulcea, Fălciu, Suceava, Putna.

Această revistă a avut un rol de pionierat în cadrul mișcării didactice din România. În articolul „Ce vom noi” este expus programul revistei: „Idea-l său va fi: ridicarea nivelului școlii rurale și al învățătorilor; sporirea salariului învățătorilor de la școala rurală, ca și la cea urbană; formarea unei societăți a întregului corp didactic rural; arătarea nevoilor de care suferă școala rurală; găsirea mijloacelor prin care toate nevoile și piedicile ce i se pun în cale să fie înlăturate; formarea unui congres al învățătorilor din țară (...) din delegați aleși pe județ...”. Totodată se anunță că revista va apărea „Din cînd învățătorii din țară se vor uni într-o societate mare și vor avea un organ de publicitate autorizat”.

Revista dezbate numeroase probleme, cum sînt: programul zilnic al învățătorului și repausul lui; cărțile școlare; lucrul manual; învățămîntul profesional ș.a. și publică planuri de lecții.

Este înfățișată situația precară a învățătorilor în articole precum „De ce nu progresează școala primară rurală”, în care autorul (Chiriță Prichindel) arată că învățătorii nu reușesc să se ocupe îndeajuns de bunul mers al școlii, fiindcă, avînd salarii mici, încearcă să-și asigure existența familiei practicînd agricultura sau comerțul și lăsînd școala pe planul al doilea.

În afara problematicii învățămîntului rural, redactorii revistei au acordat atenție și problemei necesităților culturale ale satului. Astfel, în numerele 3—4 apare conferința învățătorului I. Totan din Săpunari-Drăgulești (Argeș) intitulată „Despre bibliotecă”, în care pledează pentru înființarea bibliotecilor rurale. În legătură cu înzestrarea bibliotecilor recomandă „să avem în vedere nu numai cantitatea, ci și calitatea” și face apel pentru donații de cărți.

O intensă activitate au desfășurat redactorii, în paginile revistei, în vederea organizării învățătorilor. În acest sens, amintim articolele „Ne trebuie o societate” (Andrei Marinescu) și „La cestiunea organizării noastre” (Dum. Brezeanu). În ultimul număr, în articolul „Să merge la Congres” se anunță organizarea Congresului învățătorilor din România între 27—29 decembrie 1898, la Ploiești.

Revista și-a respectat programul propus. Ea se înscrie printre publicațiile progresiste, militante de la finele veacului al XIX-lea, atît ca organ metodic-didactic, cît, mai ales, ca tribună de luptă pentru împlinirea revendicărilor învățătorilor din toată țara.

Bibliograf ILIE BARANGĂ
Biblioteca municipală, Pitești

Pentru a feri copiii de accidente

A început vacanța de iarnă. Odată cu aceasta, activitățile de mișcare în aer liber ale elevilor sporesc ca număr și ca întindere. Peste 60 000 de copii vor pleca în tabere și în excursii. Programele de activități, întocmite de școli, de casele de copii, de casele pionierilor etc., pun un accent principal, în această perioadă, pe organizarea unor acțiuni în aer liber. Toți, sau majoritatea copiilor, vor participa la serbările pomului de iarnă. Mulți se vor deplasa la „orășele ale copiilor” și foarte mulți dintre ei se vor bucura, independent de aceste organizări, de zăpada căzută, care le oferă condiții pentru derdeluș, patinaj, schi și alte sporturi de iarnă.

Într-un fel sau altul, aceste activități impun deplasări pe drumul public, ceea ce ne obligă să luăm măsuri de asigurare a securității circulației copiilor, paralel cu continuarea activităților de educație rutieră a acestora. Cu atît mai mult se cere să luăm asemenea măsuri și să desfășurăm activități de educație rutieră cu elevii, cu cît avem în vedere că acum, în această perioadă, condițiile de circulație sînt mai dificile, iar în tabloul cauzelor de producere a accidentelor în rîndul copiilor au apărut și cauze, așa-zise, de

sezon. Un accident, de pildă, cu consecințe deosebit de grave, s-a produs, recent, în orașul Băicoi. Doi copii, venînd în viteză cu sîniuța de pe un derdeluș, s-au izbit de roata din față a unui autocamion care circula pe drumul public. Amîndoi au fost proiectați pe șosea, iar unul dintre ei, Ivan Constantin, elev în clasa a VII-a, după ce a fost transportat la spital, cu toate îngrijirile primite, nu a mai putut fi salvat.

Pentru prevenirea accidentelor rutiere în rîndul copiilor care se deplasează în tabere și excursii cu mijloace de transport auto, formațiunile de circulație ale milițiilor vor urmări ca unitățile de transport auto să folosească, pentru asemenea curse, șoferii cei mai bine pregătiți, care sînt cunoscuți că respectă normele de folosire a drumurilor publice. În același timp, vor verifica starea tehnică a autovehiculelor cu care urmează să se facă aceste transporturi, admițîndu-le să plece la drum numai pe acelea care corespund întocmai prevederilor legale.

În timpul deplasării pe drumurile publice a autovehiculelor care transportă copii, agenții de circulație vor urmări respectarea de către șoferii respectivi a regulilor de circulație, atră-

gîndu-le atenția, cînd situația impune, asupra obligațiilor ce le revin în atare cazuri, precum și cu privire la particularitățile conducerii autovehiculului în funcție de starea drumurilor și de condițiile atmosferice existente.

Rugăm, în același timp, cadrele didactice să supravegheze cu atenție circulația copiilor pe stradă și jocurile acestora în apropierea drumurilor publice. Deplasările în grupuri, la diferite acțiuni, să se facă în coloane organizate, iar traversarea drumurilor publice să se facă după o temeinică asigurare și numai prin locurile semnalizate cu indicatoare și marcaje. În școli, în tabere, la casele pionierilor etc., recomandăm să se organizeze proiecții de filme și diapozitive cu tematică rutieră, aplicații, demonstrații și jocuri de circulație, întîlniri cu ofițeri și subofițeri de miliție, concursuri și alte activități educative pe teme rutiere, cerîndu-se, în acest scop, sprijinul organelor locale de miliție.

Considerăm că nici un efort nu este prea mare pentru a ocroti copiii de accidente de circulație.

Maior ing. MIHALACHE STOLERU
locțiitor al șefului Direcției circulație din Inspectoratul general al miliției

CONSULTAȚII

Educatorea Dumitran Ioana, Deva, ne solicită lămuriri dacă educatoarele de la grădinițele de aplicație ale liceelor pedagogice se pot prezenta pentru obținerea gradelor didactice II și I prin reducerea termen, fără să împlinescă 10 ani de activitate în învățămînt pentru gradul II și 15 ani pentru gradul I.

— Educatoarele, învățătorii și institutorii de la școlile și grădinițele de aplicație ale liceelor pedagogice beneficiază de reducerea termenului de la 5 ani la 3 ani pentru obținerea gradelor didactice, cu singura condiție să lucreze la unitățile de aplicație de cel puțin 3 ani. În situația în care un cadru didactic de la aceste unități a funcționat în învățămînt la data de 1 august 1959, se poate înscrie pentru obținerea gradelor didactice, fără a avea 5 ani vechime în gradul respectiv, cu condiția să împlinescă 10 ani activitate în învățămînt pentru înscriere la gradul II și 15 ani pentru înscriere la gradul I. (Statutul personalului didactic, art. 86, 87, 89 și 242).

IOAN BADIU

„Școala, învățătorul, profesorul sînt obligați să găsească formole de educație cele mai corespunzătoare pentru ca toți copiii să parcurgă această perioadă obligatorie de învățămînt. Obligația statului, a societății, nu este să-i scoată afară din școală pe cei care învață mai greu, ci să găsească mijloacele potrivite pentru a-i ajuta pe toți copiii să-și însușească cunoștințele corespunzătoare.”

(Din Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C. C. al P. C. R. din 18-19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România)

PENTRU CE NOTA 3?

Generalizarea învățămîntului de zece ani a ridicat, pentru acest an școlar, în fața cadrelor didactice, a elevilor și a părinților o serie întregă de sarcini și aspecte noi. Cu prilejul unei anchete efectuate zilele trecute, în mai multe școli generale din Capitală, avînd în față cataloagele cu situația primului trimestru și posibilitatea de a discuta cu cadrele didactice, cu elevii și cu părinții acestora, am reținut faptul că marea majoritate a elevilor au situații bune și foarte bune la învățatură și că marea majoritate a învățătorilor și profesorilor manifestă o înțelegere profundă a sarcinilor care decurg din cerințele asigurării școlarizării integrale, pe o durată de zece ani, a tîneretului țării noastre.

Am stăruit asupra cataloagelor claselor a V-a, asupra elevilor care au trecut de la predarea cu un învățător la predarea cu profesori pe obiecte și chiar de la o școală la o altă școală, apreciînd că acest teren de investigație ne oferă atît cazurile reprezentative pentru succesul și eșecul școlar, cît și o arie bogată de soluții.

Menționăm că, din cele cîteva sute de elevi a căror situație școlară am examinat-o, doar 11 sînt candidați reali la repetenție. Pentru ce, așadar, au primit note și medii de rău augur?

Ce înseamnă rămîinerile în urmă?

La una dintre școlile generale vizitate, în catalogul unei clase a V-a înțilnim la elevul A.M. următoarea situație: limba germană notele: 4, 5, 4; istorie notele: 3, 6, 3; matematică notele: 4, 4, 3, 4; biologie notele: 3, 4, 4. Profesoara dirigintă ne explică situația, motivînd-o prin golurile în pregătirea acestui elev care în clasele I—IV a avut note la limită, iar în clasa a III-a a fost repetent.

Dar, cum explicați faptul că elevul D.M., din aceeași clasă a V-a, are la română, matematică și limba modernă notele 6, 8 și respectiv 9? Acest elev a fost doar și el repetent, tot în clasa a III-a!

Profesoara dirigintă nu mai are nici un răspuns pentru că — spunem noi — golurile și rămîinerile în urmă la învățatură sînt recuperabile, ceea ce presupune o intensă activitate din partea profesorilor și o tratare diferențiată a elevilor care manifestă rămîineri în urmă în pregătirea lor anterioară.

De fapt, ce înseamnă „rămîineri în urmă”? Este vorba numai de repetenții și corigenții din anul sau anii anteriori? În catalogul aceluiași clase, la matematică, o parte dintre elevi au note cu care se pot încheia mediile 5. Atestă această medie că elevii respectivi nu vor fi considerați, în clasa a VII-a, sau poate chiar în anul următor, în clasa a VI-a, ca elevi „rămăși în urmă”? Și, atunci, media 5 nu poate constitui un autentic semnal de alarmă?

La o altă școală generală, elevul D.T., tot în clasa a V-a, are în catalog înscrise mai multe absențe nemotivate. O situație asemănătoare o are și elevul I.D. Amîndoi au note și medii care îi înscriu printre candidații la repetenție. De astă dată, toate justificările profesorilor se îndreaptă către dirigintele clasei: „dirigintele este responsabil”, de parcă elevul nu ar fi lipsit la orele de matematică, de botanică, sau de geografie!

re a elevului. Acum, la încheierea trimestrului I, elevul B.F. are note numai de 8, 9 și 10 (chiar și la geografie). Dar, la botanică, după cei doi de 4, mai primește un 5 pe data de 2 noiembrie, apoi la 15 noiembrie un 3 (nici el n-a adus fasole!) și, apoi, un 9 la 26 noiembrie, pentru că, probabil, profesorul de botanică a apreciat că nu-l poate încheia o medie de 4 acestui foarte bun elev. Este greu să ne poată cineva convinge că un elev foarte bun în patru ani de școală, iar în al cincilea an, foarte bun la toate celelalte discipline în afară de botanică, nu știe nimic la acest obiect, vreme de trei luni (și pentru aceasta primește sistematic notele 4, 5 și 3) și, dintr-o dată, știe tot și se ridică la... nota 9! Este adevărat, a fost un trimestru de cunoaștere a elevului de către profesor; dar, de ce să nu observăm că, în același timp, a fost și un trimestru de cunoaștere a profesorilor de către elev!

O scurtă lămurire dată de profesorul de botanică: „au luat note proaste pentru că... atîta au putut. Cred că nu e cazul să facem meditații în mod special (notă: școala are organizat semi-internat!). Nu și-au putut însuși cunoștințele în acest trimestru, deși cei cu note slabe sînt examinați mai mult. Cauze? Nu știu! Am toată siguranța că în trimestrele următoare cei mai mulți dintre ei își vor îmbunătăți situația (Cum? întrebăm noi. Ca în cazul elevului B.F., căruia, după 4, 4, 5 și 3 i se pune un 9 ca să obțină media 5, spre a nu distona situația de la botanică față de celelalte discipline din catalog?)

Tot pentru botanică, profesoara de la o altă școală ne spune: „Noi nu avem rol de dădăcă. Este o materie la care, dacă se citește o dată, se reține. Nu sînt necesare consultații!”

Nota trei și boabele de fasole

— Este prima notă 3 pe care am luat-o de cînd sînt eu elev, ne spune T. C., elev în clasa a V-a, la o altă școală generală. Din clasa I pînă în clasa a IV-a, am fost premiant, iar acum, în clasa a V-a, așa cum vedeți și dumneavoastră, am note numai de 8, 9 și 10 cu excepția botanicii la care mi s-a încheiat media 4.

Îi cercetăm din nou situația din catalog: într-adevăr, 9 la matematică în țesă și 7, 9, 8 la oral; 9 la geografie și numai 8, 9 și 10 la celelalte obiecte, cu excepția botanicii, la care are 4, 4, 3 și 4 (media 4).

— Cum se face că ai luat nota 3?, îl întrebăm.

— A fost în ziua în care n-am adus boabe de fasole, așa cum ne-a cerut tovarășul profesor, ca să le putem observa în laborator.

— În ziua respectivă — ne spune profesorul de botanică — am pus nota 3 la toți elevii care n-au adus boabe de fasole. Și bine am făcut, pentru că data următoare, cînd le-am cerut

mușchi de copac, toată duminică dimineața au umblat după mușchi și la lecție au venit și ei, da chiar și unii dintre părinți, și au adus mușchi; așa că i-am putut studia pe îndelete!

La acest elev, premiant în anii anteriori (și care ar fi putut să fie premiant și în acest an), situația de la botanică nu poate fi just înțeleasă dacă nu cercetezi catalogul, avînd în același timp, în mînă, și mercurialul zarzavaturilor din piață ca să înțelegi că — probabil — primul 4 l-a luat cînd elevul nu a găsit varză, al doilea, cînd elevul n-a găsit morcovi și ultimul 4, pentru cartofi.

Ce s-o fi petrecut cu acest elev, obișnuit să vadă în notă aprecierea exactă a bunei sale silințe și hărniciei la învățatură, cînd a primit nota 3 pentru boabe de fasole și media 4, alături de notele de la celelalte discipline, toate de 8, 9 și 10? Ce bine ar fi să nu se fi zdruncinat, la acest bun elev, încrederea în competența și spiritul de dreptate ale profesorului său.

Cine candidează la repetenție?

Din cei 11 candidați la repetenție pe care i-am întilnit în cataloagele claselor a V-a de la mai multe școli din București, trei dintre ei se prezintă slab la învățatură pentru că familiile respective nu-i supraveghează și nu-i sprijină la învățatură. Iată cum ne este prezentată situația elevului M.S.: „Se află pe muchie de cuțit”; la limba română are 6, 5, 4, 4 („deci e salvat”); la matematică are 3, 4 și 5 („deci, e corigent”); la geografie: 4 și 5 („dacă mai ia un 5, scapă”); la muzică are nota 10 („este foarte talentat; cîntă foarte bine la două instrumente, la saxofon și acordeon. Este un copil cuminte, liniștit și ascultător, dar nu poate mai mult”). Din relatarea făcută cu multă înțelegere și compasiune de diriginta clasei, mai reținem: „nici familia lui nu poate mai mult, deși mă înțeleg bine cu părinții acestui elev!” Această situație credem că ri-

dică cu multă acuitate necesitatea intensificării sprijinului pe care școala îl poate da elevilor, cu competență și în forme organizate foarte variate, mai ales în situațiile în care aceeași școală apreciază că familia vreunui elev constituită un mediu cu slab potențial educativ sau cu insuficiente resurse educative.

În legătură cu același sprijin pe care școala are îndatorirea să-l acorde copiilor, prezentăm și situația elevului O. A. care are 10 și 4 la istorie, 4, 5, 7 și 4 la matematică și este etichetată ca „superficială”. Cauzele, după opinia dirigintei, sînt: „golurile multe cu care a început anul școlar, faptul că are o ortografie mizerabilă, lipsa ei de interes pentru învățatură”. Explicabil, credem, noi, dacă ne amintim de existența lacunelor din pregătirea anterioară.

Cine este repetentul?

S-a încheiat trimestrul I. Avem încă de pe acum configurate două mari aspecte asupra cărora apreciem că este necesar să stăruim:

1. Cîțiva elevi — ici și colo, prin unele cataloage — se prezintă în postura de candidați la repetenție.

2. Cîțiva profesori — ici și colo, prin cancelariile școlilor generale — se prezintă în postura de corigenți la însușirea unei atitudini active față de sarcina lichidării (nu formale!) a repetenției.

Nu devine, în aceste condiții, necesară o examinare atentă și exigentă, în spiritul înaltei răspunderi de a asigura succesul deplin al generalizării învățămîntului obligatoriu de zece ani, a fiecăruia dintre cele două aspecte pe care le-am semnalat?

Să nu facem nici un fel de statistică și nici o informare, doar ca să fie făcute! Ci să cercetăm — cu gîndul la soluții, măsuri și termene precise de realizare a acestora — situația fiecăruia dintre elevii care au note de 4 și 3 și, chiar, și a celor care plutesc pe barca nesigură și fără perspectivă a mediilor de 5 și de 6!

Așadar, la acest început de vacanță, să ne punem întrebarea: ce facem cu elevii (dar, și cu profesorii) care candidează la repetenție? Și să căutăm răspunsurile cele mai potrivite.

COSTIN ȘTEFĂNESCU
VALERIA BACIU

Ai noștri și... ceilalți!

Clasele a V-a, la cele mai multe școli din București sînt alcătuite din elevi proveniți din mai multe școli primare. Această situație a pus în circulație diferențierea: „ai noștri” (adică, elevii care au frecventat clasele I—IV la școala respectivă) și... „ceilalți” (adică, elevii proveniți de la alte școli primare). Dar, nu numai această diferențiere a stăruit în convingerile pe care le-am avut cu cadrele didactice care predau la clasele a V-a, ci și prejudecata că trimestrul I constituie doar un trimestru de cunoaștere a elevilor, astfel că notele reprezintă, în realitate, numai... un exercițiu de cunoaștere.

Iată, însă, unele consecințe ale acestui... exercițiu.

Elevul B.F. face parte dintre... „ceilalți”. El fusese, la o altă școală, în toate clasele I—IV, premiantul I. Dar, la noua școală, în cea de-a zecea zi efectivă din acest nou an școlar și respectiv, în cea de a treia oră de botanică, pe data de 27 septembrie a.c. primește nota 4. Următoarea notă, în catalog, pe ziua de 22 octombrie este tot un 4 și tot la botanică. Pînă atunci, nici un alt profesor nu i-a mai pus vreo notă. Era prea mare nedumerirea în fața pregătirii bune a elevului și acest 4, care stăruie frumos caligrafic încă de la începutul anului școlar. În aceeași zi, de 22 octombrie, elevul este examinat la geografie. Primește nota 5, ceva mai bună decît 4 de la botanică, dar încă departe de buna pregătire

CONTRIBUȚII LA ELABORAREA NOILOR PROGRAME ALE GRĂDINIȚELOR

Predarea limbilor română și germană prin schimb de activități

Deoarece în județul Sibiu sînt cîteva grădinițe în care învață copii români și copii de naționalitate germană, pentru a găsi cele mai eficiente modalități de creare a condițiilor necesare pentru adîncirea prieteniei și frăției dintre copii și de a asigura posibilitatea însușirii limbii române de către copiii de naționalitate germană și a limbii germane de către copiii români, am înființat, în mod experimental, grupe mixte în care frecventează copii români și copii de naționalitate germană — de aceeași vîrstă și unde predarea se face de către educatoarele care cunosc temeinic ambele limbi — română și germană. Avem 13 grupe ce funcționează în 8 grădinițe din municipiul Sibiu, 2 grupe în orașul Cisnădie și mai multe grupe în unele comune, cu populație mixtă, din județ.

Din discuțiile purtate cu educatoarele care predau la aceste grupe, din asistențele efectuate la activități, am desprins ideea că se pot obține rezultate bune în ceea ce privește însușirea limbii române și germane de către copii, dacă grupele nu sînt prea numeroase, dacă se duce muncă individuală cu copiii care au slabe posibilități de exprimare și dacă se acordă și sprijin din partea părinților în această direcție, în sensul de a continua și în familie (a celor care au posibilități) conversația în ambele limbi.

La toate grădinițele naționalităților conlocuitoare din județul nostru, au fost introduse unele activități în limba română, în scopul familiarizării viitorilor școlari cu denumirea în limba română a celor mai importante noțiuni și fenomene. Predarea acestor noțiuni se face pe baza programei de limba română, pentru grădinițele naționalităților conlocuitoare, elaborată de Ministerul Educației și Învățămîntului la începutul anului școlar în curs.

Menționăm că și în anul școlar trecut s-a experimentat predarea limbii române în patru grădinițe de limbă germană. Programa fiind discutată în cercul pedagogic al educatoarelor de naționalitate germană, a fost aplicată în toate grădinițele de copii din județul nostru. Literatura de specialitate, rezultatele obținute au confirmat că preșcolarii sînt receptivi la noutăți, gîndesc intens și au o capacitate reproductivă dezvoltată. Ei manifestă mult interes pentru aceste activități, atunci cînd educatoarele aplică în mod creator programa și folosesc multe elemente de joc în predarea și consolidarea cunoștințelor.

Programa primită este de un real sprijin în munca educatoarelor, deoarece le orientează în alegerea temelor și în gradarea sarcinilor. Sînt însă, prea puține indicații metodice de aplicare a programei. Pentru a remedia această lacună, am format colective de educatoare cu experiență bogată și rezultate bune în activitate, care să dea indicații metodice la fiecare temă din programă și să anexeze poezii, cîntece, jocuri etc., necesare pentru consolidarea cunoștințelor predate.

Astfel, după ce am analizat în mod serios situația existentă în județul nostru, am căzut de comun acord cu educatoarele de naționalitate română și cu cele de naționalitate germană, de a preda (acolo unde există posibilități) prin schimb, aceste activități și anume: educatoarele de naționalitate germană să predea limba germană la grupe de copii români, iar educatoarele române, să predea limba română la copiii de naționalitate germană. S-a trecut la predarea în aceste condiții, începînd cu data de 1 octombrie a.c., la toate grădinițele unde există un număr egal de grupe de copii români și de naționalitate germană. În grădinițele unde nu se poate realiza prin schimb această sarcină, educatoarele de naționalitate germană predau activitățile de limba română, iar pentru predarea unei limbi străine la copiii români au fost angajate, la cererea părinților, cadre didactice calificate, din afara grădiniței.

Am recomandat ca educatoarele să consemneze în fișe individuale cunoștințele copiilor la început de an, pre-

cum și progresele realizate de ei în însușirea limbii române sau germane pe tot parcursul frecventării grădiniței. O dată stabilite aceste date, a fost necesar ca fiecare educatoare să-și întocmească o planificare a volumului de cunoștințe de predat într-un anumit interval de timp.

În scopul familiarizării copiilor cu vocabularul și unele structuri corelate cu aceste teme, s-a folosit ca personaj principal o păpușă (care nu „cunoștea” decît limba română sau germană). Păpușa a salutat, iar educatoarele i-au ajutat pe copii să înțeleagă sensul cuvintelor și să răspundă la salut. Păpușa avea și un nume; s-a prezentat copiilor și a dorit, în același timp, să cunoască și numele copiilor din grupă. Astfel, într-un mod plăcut și firesc, s-a ajuns la predarea cuvintelor referitoare la salut și prezentare.

La tema „Jucăriile din grădiniță” s-a organizat jocul didactic: „Săculețul fermecat”. La sfîrșitul activității, s-a introdus ca variantă a jocului: „Caută jucăria ascunsă”. Copiii aveau sarcină să caute și să denumească jucăria ascunsă.

Uneori se folosesc, ca stimulente pentru rezultatele obținute, medalioane care cuprind imagini ale cuvintelor învățate. La primirea lor, copiii trebuie să le numească și să mulțumească în limba respectivă.

Un procedeu de învioreare și în același timp de consolidare a cunoștințelor îl constituie exercițiile de gimnastică cu comenzi în limba respectivă.

„Să vadă și colegii!” (Grădinița de copii nr. 1 din Pucioasa, județul Dimbovița)

De exemplu, „Mîinile sus!” — „Mîinile în față!” sau „Ridicați-vă!” — „Stați jos!” executarea unor jocuri dinamice — „De-a trenul” etc.

Cîntecele sînt mijloace atractive pentru îmbogățirea, consolidarea vocabularului și formarea deprinderilor de pronunțare. Ele pot să fie scurte, melodioase și să cuprindă pe cît posibil unele sunete onomatopoeice.

Învățarea corectă a cuvintelor este o cerință elementară și de bază pentru deprinderea limbii române și germane de către copii. De aceea, educatoarea va face exerciții de pronunțare a sunetelor specifice acestei limbi — izolat și în diferite cuvinte — sub formă de jocuri muzicale. Sunete greu de pronunțat pentru învățarea limbii române sînt: ă, î, ge, gi, ghe, ghi, che, chi, ce, ci, iar pentru învățarea limbii germane: ä, ö, ü, au, eu, ei.

La grădinițele de copii în care predarea limbilor română și germană se realizează de către educatoare prin schimb de activități, se organizează ac-

țiuni comune care contribuie la cimentarea prieteniei între copii și ușurează în același timp însușirea limbii române și germane. Au fost organizate jocuri de creație „De-a magazinul”, și „De-a constructorul”: s-au prezentat diafilme cu povești cunoscute de toți copiii dinaintea. În timpul prezentării diafilmului, povestea a fost spusă în ambele limbi, accentuîndu-se cele învățate pînă la data respectivă. De asemenea, s-au organizat, în comun spectacole de teatru de păpuși, la care s-au prezentat scenete ușoare, dialoguri, plimbări în natură, vizite la diferite locuri de muncă etc.

Copiii, participînd la diferite acțiuni comune, se cunosc mai bine, se împrietenește între ei, prietenii se cimentează pe parcurs, în timpul anilor de școală, și apoi, în procesul muncii de mai tîrziu.

SILVIA VULCU
inspector, Inspectoratul școlar județean Sibiu

Limbile străine și viitoarele programe

Peste 50 de educatoare și directoare de grădinițe din județul Suceava, profesori și profesoare de limbi străine, părinți, au dezbătut recent, la Casa corpului didactic Suceava (organizator: director Aurel Stavarache) — după urmărirea unei lecții deschise de limba franceză la Grădinița nr. 6 din Suceava, susținută de Corina Pănculescu, profesoară la Liceul economic Suceava — actualele probleme ale predării limbilor străine în grădiniță, în lumina hotărîrii adoptate la Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, de extindere a însușirii unei limbi străine de către preșcolari.

După referatul pe această temă al Mariei Panciuc, inspectoare pentru învățămîntul preșcolar, în județul Suceava, Emilia Stavarache, profesoară de pedagogie la Liceul pedagogic Suceava, a abordat problema dificultății introducerii predării unei limbi străine la grupa mică și a numărului mare de copii într-o singură grupă. Colaborarea profesorului cu educatoarea, în cunoașterea psihologiei preșcolarului, a datelor individuale ale copiilor, este un factor indispensabil în asigurarea reușitei lecțiilor de limbi străine. C. Pănculescu a susținut ideea împărțirii grupelor de copii în două echipe, dar nu arbitrar, ci prin selecție. Elena Popovici, profesoară de limba franceză la Școala de muzică și Grădinița nr. 6 Suceava, a considerat această împărțire (în foarte dotați și mai puțin dotați) arbitrară și prematură. E mai bine să fie lăsați astfel, să se păstreze condiția de grup neomogen. Cecilia Popescu, profesoară de limba franceză la Liceul Vatra Dornei, a emis o a treia ipoteză: se pot forma echipe de limbi străine din toate grupele, chiar și de la grupa mică, deoarece lipsește obligativitatea învățării. O dificultate reală se mai manifestă în lipsa concordanței între orarul școlilor la care funcționează profesorii și programarea orelor de limbi străine tîrziu, nepotrivit, cînd copiii sînt deja obosiți. Aurelia Olinici,

directoarea Grădiniței nr. 7 Rădăuți, a fost de părere că de două ori pe săptămînă nu e suficientă această activitate. E absolut necesar ca programa care se elaborează să concorde în conținut și în exigențe cu cea de dezvoltare a vorbirii în limba maternă, relativ la: cuvinte uzuale din mediul familiar copiilor, nume de fructe, jucării, zile ale săptămînii, numere, culori, dimensiuni. Natalia Știrbu, directoarea Grădiniței din Siminicea, care a introdus predarea limbii ruse la două grupe mari, a stabilit orarul astfel: într-o zi înainte de activitățile obligatorii, în altă zi între ele și în ultima zi după activitățile obligatorii, pentru a aduce elementul de surpriză. Eleonora Teodorovici, directoarea Grădiniței nr. 1 Gura Humorului, a arătat că vocabularul introdus în conversația celor 30 de copii care au învățat limba engleză, anul trecut, s-a ridicat la 500 de cuvinte, folosindu-se tot materialul didactic din grădiniță, jocurile „De-a aprozarul”, „De-a familia”, teatrul de păpuși în limba engleză, poeziile, cîntecele, înregistrarea pe bandă de magnetofon a poeziilor recitate de copii, a cîntecului „Păpușica” etc. C. Pănculescu a reintervenit în discuție, precizînd că într-un an școlar se pot introduce 60—70 de cuvinte în 4—5 structuri, respectiv 3—4 cuvinte noi într-o lecție, această favorizînd reținerea concentrată și în situații diferite a vocabularului minim. Lucia Bohateres, directoarea Grădiniței nr. 3 Suceava, a semnalat și riscul supraîncărcării copiilor prin lecțiile de limbi străine, atunci cînd profesorii vin să predea în zilele cînd au „ferestre”, furînd din activitățile celorlalte. Se cere aici o muncă de calitate, anticipată printr-un curs de pregătire special și urmărindu-se raza școlii unde vor merge copiii. Broșurile în limbi străine să fie valorificate, iar îndrumătorul pentru limbi străine să fie mai legat de programa activităților din grădinițe. Dr. Iustina Haivas, părintele unui copil, a făcut frumoase aprecieri la adresa

modernei lecții de limba franceză la care a asistat, subliniînd utilitatea continuării în școală a limbii începute în grădinițe.

Constantin Chidea, inspector general adjunct al Inspectoratului școlar județean Suceava, și-a început cuvîntul remarcînd efortul pozitiv în introducerea predării limbilor străine în grădinițe, dar și numărul încă insuficient al cadrelor didactice calificate, care să predea în condițiile actuale. De mare importanță va fi pregătirea studenților și profesorilor de limbi străine, prin forme speciale (cursuri, bibliografii pentru studiu individual — cum arăta și tovarășa M. Panciuc), care să faciliteze adaptarea profesorilor la predarea în condițiile specifice ale învățămîntului preșcolar. Arondarea, constituirea unor clase care să permită continuitatea învățării limbilor, este o sarcină primordială, dat fiind că „stagnarea” din clasa I nu mai e de actualitate. O recomandare personală a fost aceea de a folosi din plin bogatul material intuitiv existent în grădinițe, racordînd predarea limbilor la jocurile de orice fel, pînă la cele în aer liber.

Înceînd discuțiile, tovarășul Nichifor Ionescu, inspector în Ministerul Educației și Învățămîntului, a remarcat valoarea practică a acestei întîlniri, care se înscrie pe linia preocupărilor de traducere în viață a sarcinilor Plenarei, adresînd mulțumiri și felicitări organizatorilor acțiunii. Limita de vîrstă la care se poate introduce o limbă străină, în condițiile actuale, se precizează în final la 4 ani, deci la copii de grupă mijlocie, cel mai devreme. Continuitatea predării limbilor moderne în clasa I este o nouă sarcină, cores-punzînd actualei etape de dezvoltare a învățămîntului nostru. Orarul va fi revizuit, pentru respectarea curbei de efort. În prezent se lucrează la elaborarea normelor și instrucțiunilor de retribuire a profesorilor ce vor preda limbile străine în grădinițe.

DOINA STERESCU

DEZBATERE ASUPRA PROGRAMELOR ȘI MANUALELOR

Sistem unitar, în predare, la clasa I

Invățământul la clasa I este modern prin înseși schimbările survenite în conținutul planului de învățământ, prin introducerea dezvoltării vorbirii, a cunoașterii mediului înconjurător, a activității la alegere și prin reducerea duratei orei și a prevederii activităților în completare. Însă, consider că manualul de aritmetică este complet necorespunzător. De asemenea, programa. Pentru predarea numeratiei 1-10 sînt prevăzute câteva ilustrații. În rest, pînă la sfîrșit, pagini întregi de exerciții și probleme inutile, lipsind ilustrațiile colorate. Acestui manual, de 10 ani nu i s-a adus nici o îmbunătățire.

Deoarece copilul lucrează la grădiniță aproape numai cu mulțimi, acestea fiind prevăzute în programă, nu vîd de ce programa clasei I nu le include, deoarece numai lucrînd cu acestea putem concretiza și dezvolta gîndirea logică a copiilor, semnificația de 1, 2, 3, 4, ...fiind la început foarte abstractă pentru ei. De aceea propun să se prevadă în programă și manual predarea numeratiei 1-10 pe bază de mulțimi, introducîndu-se în manual ilustrațiile necesare pentru fiecare număr și chiar jocuri didactice ilustrate. Concomitent cu predarea numerelor să se introducă în manual semnele mai mare, mai mic. Manualul actual conține exerciții de adunare și scădere, introducîndu-se semnele plus (+) și minus (-), ba chiar și semnul cît (?). Chiar semnificația semnelor plus și minus se înțelege foarte greu, după multe ore de exerciții și aplicații: nu cum prevede programa într-o singură oră. Propun să fie scos semnul cît (?) pînă spre sfîrșitul predării operațiilor cu numere de la 1 la 10. În locul semnului cît să se lase un pătrățel liber încadrat cu altă culoare și copilul să-l completeze cu cifra respectivă. Va fi mult mai corect și mai ușor.

La acest capitol să fie scoase complet problemele cu litere și să fie introduse probleme ilustrate, de asemenea și jocuri didactice. Neîfiind o concordanță între citire și aritmetică, problemele sînt chiar numai o formalitate. Sînt de părere să fie scos leul, litrul, metrul de la sfîrșitul capitolului „Adunări și scăderi” cu numerele de la 1 la 10 și să fie introduse chiar la sfîrșitul manualului, deoarece copilul, în această perioadă, are posibilitatea să lucreze cu numere mai mari.

Abecedarul are un conținut bine ales și este atrăgător din punct de vedere grafic, doar textele ar putea fi mai lungi așa cum, dealtfel, s-a propus. Nu consider că ar fi bine să fie scoase silabe izolate, acestea fiind binevenite, dezvoltînd gîndirea logică și consolidînd cîmpul vizual de citire al elevilor.

La clasa a II-a la obiectul aritmetică sînt afectate în programă un număr prea mic de ore pentru predarea tabelii înmulțirii și împărțirii. Deoarece în clasa I problemele compuse sînt predate numai oral, consider necesar introducerea unui număr de 8-10 ore pentru însușirea tehnicii rezolvării problemelor compuse cu plan și rezolvare scrisă.

Aceste ore să fie introduse la capitolul recapitularea cunoștințelor din clasa I, adică la primul capitol și tot timpul anului copilii să lucreze probleme cu plan scris.

De asemenea, pentru clasa a II-a ar fi necesară o metodică pentru predarea muzicii sau un material ajutător conținînd cîntecele care se predau la clasa a II-a precum și indicații metodice.

Inv. SUSANA IRIMIE
Școala generală din comuna Ernea,
jud. Sibiu

Mai multe exerciții de scriere ortografică

Numărul, gravitatea și persistența greselilor de ortografie este o problemă ce cuprinde cea mai mare parte a atenției noastre și a efortului nostru în vederea corectării, dar mai întii a prevederii lor.

Consider că ortografia se învață nu numai rațional, ci și mecanic și intuitiv. În clasele mici, ortografia se poate însuși fără cunoașterea regulilor, mecanic, odată cu și prin folosirea practică spontană a faptelor. Învățînd să scrie, elevul dobîndește înțelegerea corespondențelor generale dintre litere

și sunete în sistemul nostru ortografic, cu câteva excepții care-i sînt comunicate prin reguli (grupe de litere: ce, ci, che...). Copilul scrie adeseori tot mecanic și fapte în care există necorespondențe între sunete și litere pe care le cunoaște și care se încadrează în reguli de ortografie neconcordanțe cu pronunția personală (el, ea, este).

Este necesar să formăm în școală înțelegerea intuitivă a unor reguli ortografice și a unor aspecte ale sistemului limbii, înainte de învățarea lor rațională, conceptuală. Prin cunoașterea intuitivă copilul ajunge să înțeleagă structura unei situații de ortografie sau de limbă, fără să se sprijine explicit pe aparatul analitic pe care i l-ar îngădui abstracțiile complete, conceptele și care ar fi totodată în măsură să-i valideze cunoașterea.

Punctul de plecare în formarea înțelegerii intuitive este regula situațională, în care indicația pozitivă, uneori și cea negativă se referă numai la cazul întîlnit.

În clasa a II-a se pot comunica reguli pentru scrierea pluralului în unul și doi „i”, la substantivele masculine întîlnite, prin înțelegerea intuitivă a modificărilor fonetice pe care le oferă acestea odată cu trecerea de la substantive nearticulate hotărîte la cele articulate hotărîte: elevi-elevii; băieți-băieții; fiii. O deosebită atenție va fi acordată folosirii liniuței de unire (cratima). Cratima separă ceea ce se rostește într-o silabă și aparține cuvintelor diferite sau separă cuvinte enclitice monosilabice de cuvîntul accentuat de care depind gramatical. Încă din clasa I copiii sînt familiarizați cu noțiunea de liniuță de unire, pe care o întîlnesc mai frecvent în scrierea cuvintelor: într-o; s-au; s-a; într-un. Începînd din clasa a II-a explicația folosirii liniuței de unire se face prin exerciții de substituție și de transformare. Permanent li se va pretinde elevilor să motiveze folosirea cratime. Exemple: prinde creionul! — prinde-l! prinde creioanele! — prinde-le! prinde para! — prinde-o!

În vederea scrierii corecte a cuvintelor de tipul: gîndindu-se, lăsîndu-se se va urmări înțelegerea existenței celor două cuvinte care se separă prin liniuța de unire. E bine ca, încă din clasa a II-a, să se facă multe exerciții de scriere ortografică, dar să se aibă în vedere că exercițiul devine ineficace dacă nu e gîndit ca o formă de învățare efectiv activă.

Inv. IRINA CIUHUTA
Școala generală din comuna Daneș-Se-
leuș, jud. Mureș

Eliminarea textelor dificile

Consider că în manualul de aritmetică pentru clasa a III-a sînt, prevăzute la capitolul despre cele patru operații aritmetice, oral și scris, cu numere de la 1-1000 multe exemple orale privind cele patru operații. În programă, la acest capitol sînt afectate puține ore pentru rezolvarea operațiilor în scris. Am observat că elevii întîmpină greutăți, mai ales, la scădere și împărțire. În plus, aceste exerciții orale repetă aproape tot ce s-a făcut în clasa a II-a. În acest timp am putea consolida operațiile în scris prin rezolvarea exercițiilor din culegerea pentru clasele I-IV de Artin și Constantinescu.

La capitolul „Unități de măsură” s-ar putea preda oral și scris noțiunea de număr zecimal, deoarece exercițiile aplicative sînt bazate pe multipli.

Este necesară și o revizuire a culegerii de exerciții și probleme pentru clasele I-IV, în vederea reducerii problemelor care au cifre ce trec peste o mie pentru că elevii n-au ajuns să învețe scrierea acestor numere în clasele mici.

Referindu-mă la manualul de citire de la clasa a III-a, consider că s-a produs o îmbunătățire atît a conținutului științific, cît și a prezentării sale grafice.

Ar fi bine să fie revizuit conținutul bucăților care au cuvinte cu pronunție greoale și necesită din partea elevilor, un efort deosebit. Unele texte sînt dificile și inaccesibile elevilor din clasa a III-a, ca de pildă, „Dacii nemuritori” și „Povestea avionului”. În „Dacii nemuritori” se arată că Dromihete a fost regele dacilor deși adevărul este altul și este prezentat de Călin Gruia în volumul „Ospățul”. Pentru că unii elevi, au citit volumul respectiv, m-au întrebat care este realita-

tea. În bucata „Povestea avionului” se dă cuvîntul de origină străină „Montgolfior”, cu un grad mare de dificultate în pronunție. Legat tot de acest aspect subliniez și faptul că în indicațiile din manualul de gramatică se fac trimiteri la aceste bucăți, așa cum este cazul exercițiului 4 de la pagina 4, care face recomandarea utilizării în dictare a ultimelor 14 rînduri din bucata „Dacii nemuritori”. În urma controlului dictării am constatat că majoritatea elevilor au scris greșit numele regiilor.

Pentru îmbunătățirea materialului documentar necesar predării și însușirii corecte a normelor gramaticale la clasele I-IV propun editarea unei culegeri de texte cu aplicarea regulilor gramaticale predate teoretic. Propun, ca recomandările prevăzute în programa școlară cu privire la lecturile suplimentare pentru clasele I-IV să fie revizuite și îmbunătățite, pe linia recomandă-

rii acelor cărți cu circulație largă și care într-adevăr se pot găsi și în bibliotecile comunale.

La geografie în manualul clasei a III-a, sînt prevăzute lecțiile „Municipiul București, capitala țării noastre”, „Organizarea administrativ-teritorială a R. S. României” și „Patria noastră”, care sînt eșalonate conform programei astfel: municipiul București după predarea cunoștințelor generale despre orașul natal, iar lecția despre organizarea administrativ-teritorială a țării noastre este prevăzută împreună cu „Patria noastră” pe trimestrul III. Toate aceste lecții sînt incluse în manual de la paginile 43-53, înaintea predării geografiei județului. Cred că ar fi bine să fie o concordanță în acest sens între manual și programă.

Inv. MARIA TRUȘCA,
Școala generală nr. 2 din Drăgășani,
jud. Vâlcea

Îmbunătățirea alfabetarelor

Predau la clasa I și întîmpin foarte mari greutăți în utilizarea alfabetarelor în scopul formării de cuvinte și propoziții. Formatul actual al alfabetarelor face ca ele să se răsfoare foarte repede, literele și silabele se încurcă și în clasă se produce dezordine.

Ținînd cont de aceste deficiențe, propun ca alfabetarele să fie îmbunătățite.

În urma studiilor mai multor posibilități de alcătuire a lor, am ajuns la concluzia că ele s-ar putea confecționa din material plastic. Se pot confecționa sub formă de co-

perțe cu fișil pentru fiecare literă și silabele corespunzătoare, despărțite în buzunare. Coperta și fișile să fie din material plastic sau din pînză, iar literele și silabele să fie confecționate din carton, așa cum au fost și pînă în prezent. Coperta poate să fie legată cu șnur la mijloc pentru ca să nu se deschidă, iar culoarea ei poate fi diferită de cea a fișilor pentru buzunarele cu litere.

Inv. FLOARE FĂT
Școala din comuna Sîșești,
jud. Maramureș

Metode și procedee utilizate în formarea unei concepții ecologice

Masă rotundă

Determinată de cerințele vieții sociale din epoca în care trăim și de logica raporturilor reciproce dintre disciplinele biologice, care se predau la clasele V-VIII, introducerea ecologiei, în acest an școlar, ca obiect de studiu în clasa a VII-a a școlii generale, contribuie la familiarizarea elevilor cu fenomenele ecologice ale mediului natural prin observarea directă și reorganizarea cunoștințelor anterioare despre plante și animale, prin prisma principiilor ecologiei. Deoarece am primit la redacție numeroase scrisori, în care eram solicitați să ne spunem părerea în legătură cu unele aspecte pe care le ridică predarea acestei discipline, am organizat, împreună cu Inspectoratul școlar al municipiului București și Casa corpului didactic din Capitală, o masă rotundă. Au participat la discuție profesorii: **Melania Rădulescu**, inspector școlar, **Aglăia Ionel** de la Școala generală nr. 146, **Elisabeta Smarandache** de la Liceul „Dimitrie Bolintineanu”, **Victoria Ștefan** de la Școala generală nr. 11, **Margot Rădulescu** de la Liceul de muzică „George Enescu” și **Ana Voinescu** de la Liceul „Dumitru Petrescu” din București.

Red.: Ce obiective urmăriți în predarea acestui obiect și cum reușiți să le realizați?

F. Mărășcu: În scopul însușirii de către elevi a cunoștințelor științifice de bază despre mediul înconjurător, a relațiilor omului cu acesta și a inițierii lor în folosirea unor metode științifice și tehnice de lucru, pe baza cărora să poată efectua colectări de eșantioane biologice, determinări și clasificări ale speciilor de plante și animale specifice ecosistemelor cercetate, măsurători ale straturilor din ecosistem, să întocmească biogrupe și diorame, consider că este necesar să se predea lecții direct în natură, în cadrul unor excursii ecologice bine organizate.

V. Ștefan: Într-adevăr, am observat că, dacă stabilim împreună cu elevii obiectivul excursiei, grupele de lucru, etapele observației și cercetării pe care o vom întreprinde în cadrul natural, rezultatele obținute sînt dintre cele mai bune. Întorsii în laborator, valorificăm observațiile făcute, comentîndu-le și interpretîndu-le în lecțiile și lucrările practice. Procedînd astfel am înlăturat și dificultățile care ar fi apărut datorită faptului că elevii claselor a VII-a din acest an nu au dobîndit pînă acum cunoștințe de botanică.

E. Smarandache: Consider că în studierea ecosistemelor și pentru cunoașterea importanței productivității biosferei în vederea satisfacerii necesităților de hrană ale omului, ca, de altfel în toate lecțiile, vizitele și excursiile, este bine să insistăm asupra necesității protejării și conservării resurselor naturale ale biosferei.

Red.: Dar în cadrul lecțiilor din laborator cum realizați formarea unei concepții ecologice a elevilor?

A. Ionel: Deși majoritatea observațiilor, notărilor și înregistrărilor sînt rezultatul activității pe teren, nu am neglijat experimentul, studiul în laborator, care le continuă pe cele întreprinse pe teren. Cred că și aici este bine să se continue studiul pe grupe de elevi. De un real folos în înțelegerea fenomenelor ecologice au fost filmele: „Ecosistemul”, „Biocenoza stepii”, „Biocenoza alpină”, „Biocenoza pădurii de foioase”, dar am organizat întreaga activitate printr-o pregătire prealabilă a percepției mesajului și prin crearea unor situații problemă, formulînd cîteva întrebări al căror răspuns l-au găsit elevii. În timpul prezentării filmului am stimulat participarea activă a clasei în prelucrarea și integrarea informațiilor în experiența de cunoaștere a elevilor. Sînt de părere că, astfel, informațiile recepționate devin eficiente. Condiția esențială este ca filmul să fie integrat organic în contextul unui sistem de metode și procedee active, încît să asigure partici-

parea multilaterală a elevilor la elaborarea noilor cunoștințe, pentru că filmul nu le înlocuiește, ci, împreună cu ele, dau profunzime actului învățării.

Red.: Considerați că programa și manualul de ecologie corespund desfășurării unui învățămînt biologic modern?

V. Todor: Prin conținutul său, programa de ecologie pentru clasa a VII-a corespunde scopului teoretic propus, de a da elevilor cunoștințe privind conexiunile între viețuitoare, dar și celui practic, contribuind prin repartizarea unui număr mare de ore aplicațiilor practice și la formarea deprinderilor și priceperilor de cercetare necesare unui absolvent al școlii generale. Aspectele ecologice selectate în programă, ca și noțiunile fundamentale ale ecologiei generale pe care le cuprinde aceasta dau posibilitatea desfășurării unui învățămînt cu adevărat modern, eliminînd supraîncărcarea elevilor. Elasticitatea programei permite profesorului să antreneze întreaga clasă în desfășurarea lecției prin utilizarea unor metode active de lucru: în grup, problematizare, experiment, reevaluîndu-le, bineînțeles, și pe cele clasice. În programă sînt selectate noțiuni operaționale care permit elevilor să cunoască aspectele ecologice specifice țării noastre sau formațiunile ecologice amplasate în apropierea școlii.

M. Rădulescu: Sînt de părere că, dînd posibilitate elevilor să lucreze independent, să pornească de la observații directe făcute în excursii, ca și prin reorganizarea cunoștințelor lor anterioare despre plante și animale, programa își poate atinge scopul propus. Pentru ca noțiunile date să devină într-adevăr funcționale, consider că este necesar, așa cum, de altfel, este prevăzut și în programă, să se accentueze în predare pe caracterul practic-aplicativ al acestei discipline, în vederea înțelegerii de către elevi a necesității conservării mediului ambiant. De altfel, prin structura sa, programa permite fiecărui profesor să desfășoare o activitate creatoare, să insiste asupra temelor pe care le consideră utile în formarea la elevi a unei concepții materialist-dialectice despre viață.

Margot Rădulescu: Referindu-mă la manual, aș dori să precizez că acesta este corelat cu programa, fiind bine structurat și avînd în general un aspect și un conținut modern. Apreciez în special întrebările de raționament de la sfîrșitul fiecărei lecții, ca și mesajul adresat permanent elevilor de a nu distruge natura. Este necesar ca temele date acasă elevilor, teme prevăzute în manual, să fie selectate de fiecare profesor pentru a nu supraîncărca pe elevi. În manual, o serie de noțiuni teoretice, ca de pildă biotopul, nu sînt destul de clar definite, iar unele lipsesc cu desăvîrșire (special). De asemenea, nu există o planșă cu stratificarea pădurii, la care se face referire în lecție și se omit producătorii din piramida eltoniană de la pagina 32. Ar fi fost de dorit ca desenele să fie realizate color, pentru a reda elevilor o imagine clară științifică asupra morfologiei plantelor și animalelor.

E. Smarandache: O altă lipsă semnalată în prezentarea grafică a manualului este și aceea că plantele și animalele redată sînt scoase din mediul lor de viață, aceasta ducînd la o interpretare greșită a unității organismului cu mediul.

A. Voinescu: Cred că aplicarea corectă a programei și utilizarea eficientă a manualului la această clasă ar fi facilitată de editarea unui îndrumător metodic, de introducerea în cadrul cursurilor de perfecționare a cît mai multor teme și lucrări practice de ecologie, ca și de realizarea unor materiale didactice ajutătoare: filme și planșe cu teme adecvate cerințelor programei de ecologie.

VIOLETA APOSTOL

Laboratorul de biologie al Liceului din Malu Mare, județul Dolj.

O PREMISĂ: TERENUL GEOGRAFIC

Activitatea practică pe care am desfășurat-o cu elevii pe terenul geografic a fost precedată de un studiu privind rolul terenului în predarea geografiei, funcționalitatea lui, dotarea și folosirea lui în procesul instructiv-educativ. Pe baza unui asemenea studiu, a consultării revistei „Terra” și a „Metodicii predării geografiei în școala generală”, am ajuns la concluzia necesității organizării terenului geografic, în așa fel, încît el să constituie un mijloc efectiv în procesul de modernizare și de îmbunătățire a predării geografiei școlare, să contribuie la stimularea și orientarea spiritului geografic al elevilor.

Terenul nostru geografic cuprinde pînă în prezent următoarele materiale didactice: gnomon, aparat pentru determinarea direcției meridianului local și a direcției paralele locale, roza vînturilor, girueta, anemometru, pluviometru, echimetru, ceas solar etc. Pe teren, sînt stabilite și locurile pentru materiale didactice, pe care le vom procura în viitor. Toate acestea au fost

realizate cu mijloace proprii, cu ajutorul elevilor. Pe terenul geografic, folosindu-se materialele didactice și observațiile culese de elevi, au fost organizate diferite tipuri de lecții de comunicare de noi cunoștințe, lecții de formare a deprinderilor de cercetare, lecții de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor, lecții combinate. În fiecare zi, pe terenul geografic se fac observații. Înainte de a se efectua observațiile, se prezintă elevilor aparatele și modul lor de funcționare, ca și citirea și notarea observațiilor, modul de întocmire a graficelor și interpretarea lor pentru caracterizarea vremii etc. Ținînd seama de avantajul pe care-l oferă terenul geografic pentru ridicarea calității predării geografiei, socotesc că munca pentru amenajarea lui nu a fost zadarnică, constituind o premisă a modernizării învățămîntului.

Prof. ELENA DINU
Școala generală din comuna Putinești,
județul Teleorman

La clasa I.

Probleme necesare a fi înscrise în sfera noțiunii

Se știe că scrisul corect este rezultatul muncii metodice, al măsurilor educative aplicate cu răbdare și conștiințiozitate, ținîndu-se seama de particularitățile de vîrstă și individuale ale elevilor.

Voi încerca să prezint cîteva procedee folosite la orele de scriere la clasa I.

În vederea pregătirii copiilor pentru dictare, am făcut în repetate rînduri „dictare vizuală”, procedînd astfel: am scris un cuvînt pe tablă, altul decît cel scris în abecedar, dar în așa fel ales încît să nu depășească dificultățile de scriere întîlnite în manual pînă în acel moment. De exemplu: „urare”, „macara” etc. După ce copiii l-au privit cu atenție, am acoperit acel cuvînt și le-am pretins să și-l autodicteze.

În fiecare oră de scriere, după predarea literii noi și a cuvintelor trecute în abecedar (copiii scriau cite un rînd din fiecare), treceam la exerciții de legare a literii noi, în cadrul diferitelor cuvinte pe care le scriam la tablă. A-

poi, le dictam trei, patru cuvinte formate cu literele învățate pînă în acel moment, diferite de cele din abecedar, dar cunoscute de copii („iară”, „carne”, „luni” etc.), și cite o propoziție formată din trei, pînă la cinci cuvinte ca, de exemplu: „Liana are un car mic”.

În timp ce verificam dictarea, acordînd note, copiii desenau pe maculatoarea un aspect ce le-a plăcut mai mult din ilustrația analizată la ora de citire.

Procedînd în acest mod, oră de oră, ținînd o strînsă legătură cu părinții, am reușit ca, pînă la sfîrșitul trimestrului, toți copiii să scrie, după dictare, bine și chiar foarte bine.

Bineînțeles că aceste procedee nu sînt inedite, dar, date fiind rezultatele lor, cred că le pot considera apte de a fi înscrise în sfera noțiunii de „modernizare”.

Inv. HORTENZIA PACURAR
Școala generală nr. 6 din Hunedoara

(Urmare din pag. a 3-a)

În capitalism cât și în socialism o parte a cheltuielilor reale de producție se autonomizează sub forma de cheltuieli capitaliste de producție în capitalism ($c+v$) și sub forma cheltuielilor de producție ale întreprinderii socialiste în socialism, formate din valoarea mijloacelor de producție consumate (f) și suma salariilor (s) adică ($f+s$). Cele două tipuri de cheltuieli au comun faptul că ambele sînt categorii legate numai cu o parte a cheltuielilor reale, de producție, care trebuie reinnoite pentru a asigura continuarea procesului de producție. Natura lor social-economică este însă principial diferită pentru că exprimă relații de producție diametral opuse. Cheltuielile întreprinderii socialiste cuprind elemente ale producției, care nu mai sînt capital, exprimă relații socialiste între întreprindere și societate, determinate de natura socialistă a proprietății asupra mijloacelor de producție.

Dacă cheltuielile reale de producție constituie treapta cea mai profundă de abstractizare în domeniul studiului cheltuielilor de producție și sînt de același ordin cu valoarea, în sensul că se găsesc la același nivel de abstractizare, cheltuielile capitaliste de producție și respectiv cheltuielile de producție ale întreprinderilor socialiste se află la un nivel de abstractizare mai apropiat de suprafața fenomenelor economice și cuprind numai acea parte a cheltuielilor reale, care constituie capitalul avansat, în cazul cheltuielilor capitaliste de producție, format din ($c+v$), iar în cazul cheltuielilor de producție ale întreprinderii socialiste cuprind numai cheltuielile pentru mijloacele de producție și fondul de salarii consumate în producție și formate, așa cum s-a arătat, din ($f+s$). În orice caz, cheltuielile capitaliste de producție nu conțin plusvaloare, iar cheltuielile întreprinderii socialiste nu conțin venitul net și acest lucru este de reținut.

Cheltuielile capitaliste de producție sînt de același ordin cu profitul pentru că se contrapun la același nivel de abstractizare, iar cheltuielile de producție ale întreprinderii socialiste sînt de același ordin cu venitul net pentru că se află la același nivel de abstractizare.

Trebuie remarcat că Marx, definind conținutul categorial al cheltuielilor capitaliste de producție, a luat în considerare existența numai a celor două cla-

se fundamentale ale societății capitaliste: capitaliști și muncitori, făcînd, deci, abstracție de existența și a altor capitaliști, a împărțirii plusvalorii între ei și a implicațiilor acestei distribuiri asupra capitalului care funcționează în producție.

Prin analogie, se poate spune că cheltuielile de producție ale întreprinderilor socialiste au în vedere numai existența relațiilor dintre întreprinderile socialiste și societate, fără a se considera și implicațiile distribuției și redistribuirii venitului net din necesitatea asigurării procesului reproducției socialiste. Remarcăm necesitatea acestei precizări pentru înțelegerea conținutului prețului de cost de care ne apropiem.

c) Prețul cheltuielilor sau prețul de producție. Despre această categorie de cheltuieli de producție menționăm doar faptul că în concepția lui Marx, semnificația lor economică în sensul de preț de producție constă în aceea că ele apar drept condiție de oferire a mărfii la piață și se află la un nivel de abstractizare mult mai apropiat de suprafața fenomenelor vieții economice.

d. Cheltuielile individuale de producție sau cheltuielile întreprinzătorului. Această categorie de cheltuieli, Marx o examinează luînd în considerare relațiile dintre capitaliști și dintre aceștia și proprietarii funciari. El atrage atenția asupra faptului că privind lucrurile de astă dată la suprafața fenomenelor economice, pentru un capitalist industrial oarecare, dobînda apare ca preț plătit pentru capitalul împrumutat, iar pentru un fermier renta apare ca preț plătit pentru pămînt, deci nu ca părți ale plusvalorii așa cum sînt în realitate, ci ca și cheltuieli individuale determinate de producție, a căror compensare este necesară pentru asigurarea procesului reproducției simple a capitalului individual, chiar dacă se fac pe seama plusvalorii.

Este de remarcat, că aceste cheltuieli individuale de producție, care se înfăptuiesc în realitate, se deosebesc de cheltuielile capitaliste de producție ($c+v$) întii prin aceea că cuprind și anumite elemente ale plusvalorii (dobînda, renta funciară, plățile pentru asigurări sociale, unele impozite, cheltuieli nete de circulație etc.), fără a căror existență nu ar putea fi condusă economia întreprinderii: în al doilea rînd, pentru că întreprinzătorul capitalist tinde să micșoreze la maximum salariul muncitorilor față de mărimea produsului necesar și în al treilea rînd, pentru că cheltuielile bănești efec-

tive aferente consumului mijloacelor de producție (c) se îndepărtează într-un sens sau altul de baza lor valorică.

Tocmai aceste cheltuieli individuale de producție care includ toate cheltuielile capitalistului industrial, a căror înlocuire este necesară independent de natura lor economică pentru înfăptuirea reproducției simple se numește preț de cost capitalist.

Se vede, așadar, că cheltuielile capitaliste de producție și cheltuielile individuale de producție ale industriașului (prețul de cost) sînt două categorii economice diferite. Prima caracterizează procesul reproducției simple în general, iar a doua, procesul reproducției simple în cadrul unei întreprinderi concrete, din punct de vedere al relațiilor dintre capitaliști.

Deducerea deosebirilor de mai sus are importanța de genul unei chei pentru înțelegerea esenței prețului de cost ca și categoriei economice. Într-adevăr, prin elementele pe care le conține, independent de natura lor economică și prin rolul acestor elemente în procesul reproducției simple din fiecare întreprindere, prețul de cost este o categorie generală a oricărei producții de mărfuri dezvoltate. În acest sens, de categorie generală, esența prețului de cost constă în aceea că indică mărimea exprimată în formă bănească a tuturor cheltuielilor întreprinderii, a căror compensare este necesară pentru înfăptuirea reproducției simple individuale.

Desigur, în socialism atît conținutul social-economic al acestei categorii, elementele ei constitutive, precum și structura prețului de cost sînt altele decît în capitalism. Cheltuielile pentru mijloacele de producție și salarii nu mai iau forma capitalului și respectiv a capitalului constant și variabil, iar cele care se formează pe seama venitului net, nu mai iau forma plusvalorii.

Dar, pentru a servi ca pîrghie economică de compensare a cheltuielilor individuale de producție ale întreprinderii făcute cu mijloace de producție și salarii, pentru a asigura reproducția simplă individuală, în prețul de cost se includ și elemente ale produsului net al societății. Acest lucru nu este întîmplător. Deși produsul marfă este rezultatul direct al muncii productive, crearea lui nu este posibilă fără îndeplinirea în întreprindere respectivă a unor genuri de munci, care sînt,

(Continuare în pag. a 5-a)

(Urmare din pag. a 4-a)

prin caracterul lor, neproductive, dar necesare. Astfel sînt funcțiile legate de sintetizarea rezultatelor producției, de apărarea proprietății socialiste, funcțiile sferei circulație-aprovizionare, desfacere, premiile celor ce nu îndeplinesc funcții productive. Incluziunea lor în prețul de cost este justificată, fiindcă continua reînnoire a procesului de producție impune

și compensarea și, respectiv, reînnoirea acestor cheltuieli.

Prețul de cost al întreprinderii socialiste este categorie a cheltuielilor de producție situată la suprafața fenomenelor economice. Ca și categoria economică este de același ordin cu beneficiul întreprinderii fiindcă ambele se află la cel mai de suprafață nivel de abstractizare.

Acest preț, ca și categoria economică, exprimă în socialism relații ce se formează între produ-

cătorii de bunuri materiale în legătură cu efectuarea, măsurarea și evidența cheltuielilor de mijloace materiale și bănești, ocazionate de producerea produsului social în unitățile economice și la nivel de ramură. Pe lângă această deosebire calitativă, de conținut, prețul de cost în socialism prezintă particularitatea formării în mod planificat, în cadrul activității productive pe care o controlează societatea și respectivele unități economice.

Mișcarea — modul de existență a materiei

(Lecția a XXI-a de filozofie pentru anul III, liceu)

În teoria filozofică a realității se pun nu numai problemele naturii lumii, ci și ale modului acesteia de a fi, de a se manifesta, ale mișcării sau nemișcării, dezvoltării sau nedezvoltării ei. Filozofia marxistă afirmă că modul fundamental de existență a materiei, însușirea fără de care permanentă mișcare. Mișcarea este atributul cel mai important al materiei, însușirea fără de care aceasta este de neconceput. La întrebarea: ce este lumea? putem răspunde acum printr-o afirmație ceva mai completă: lumea este materie în mișcare.

1. Ce este mișcarea ?

La această întrebare, materialismul dialectic răspunde considerind că mișcarea este ansamblul tuturor schimbărilor, transformărilor, structurilor și destrucțiilor realității. În contextul acestora, putem ușor observa manifestarea unei tendințe generale, trecerea de la simplu la complex, de la inferior la superior, cu un cuvînt, tendința dezvoltării. Pentru a avea un tablou materialist-dialectic asupra lumii nu este suficientă recunoașterea mișcării, această recunoaștere trebuind să fie dusă pînă la punerea în lumină a dezvoltării. Numai cu această condiție putem înțelege unitatea în diversitate, ne putem explica materialist cazurile cele mai înalte

de organizare a materiei: om și colectivități umane.

2. Mișcare și repaus

Admiterea curgerii eterne, cum ar spune Heraclit, nu exclude existența repausului. Logic vorbind, repausul este opusul mișcării, este constanța structurilor materiale, stabilitatea relativă a obiectelor și proceselor. Repausul este manifestarea diversității formelor concrete de realitate. El nu se opune însă în mod absolut mișcării, pentru că presupune mișcarea, există ca moment subordonat al acesteia. Repausul este relativ; orice stabilitate este vremelnică, trecătoare, este doar fragment sau moment al devenirii absolute.

3. Izvorul mișcării

Unii filozofi, mai ales din antichitate, nu și-au pus problema izvorului mișcării, au considerat-o ca de la sine înțeleasă. Acela care o supune atenției ca mare preocupare pentru filozofi este Aristotel. Pentru el, în materia inertă, mișcarea este introdusă din afară, grație acțiunii formei. Lucrînd asupra materiei amorfe, așa cum am mai arătat, forma, ca singura forță activă, creatoare, modelează lucrurile și procesele realității. Punctul de vedere al lui Aristotel n-a fost depășit, în esență, nici de materialismul epocii moderne, care ve-

deau izvorul mișcării în „primul motor” sau în „impulsul inițial”, identificat adeseori cu Dumnezeu.

Problema izvorului mișcării a fost pusă și rezolvată dialectic de către Heraclit în antichitate și Hegel în epoca modernă. Ei văd originea mișcării în existența contrariilor. „Fără contradicției — scrie Hegel — nu există nici impuls, nici activitate”.

Preluînd această idee a filozofiei hegeliene, Engels afirmă: „Mișcarea însăși este o contradicție”, iar V. I. Lenin, în *Căilele filozofice*, vede în unitatea și lupta contrariilor „cheia auto-mișcării a tot ce există”. În lumina unor asemenea explicații, izvorul mișcării se află în materia însăși, în proprietatea auto-mișcării ei.

4. Formele fundamentale ale mișcării

Mișcarea se prezintă în forme diferite. Această diversitate se explică prin diversitatea modurilor de organizare a materiei. Tuturor structurilor concrete (particule elementare, atomi, molecule, corpuri, celule, organisme, oameni etc.) le corespund forme specifice de mișcare. Pe fondul acestei diversități, gîndirea filozofică a desprins cîteva tipuri fundamentale de mișcare.

(Continuare în pag. a 6-a)

(Urmare din pag. a 5-a)

În acord cu datele științei din timpul său Engels distinge: mișcarea mecanică, fizică, chimică, biologică și socială. Ca urmare a unor descoperiri științifice noi, tabloul lui Engels a fost completat și parțial modificat. În literatura materialist-dialectică actuală se consideră că mișcarea mecanică, vizând doar deplasarea în spațiu, este proprie tuturor nivelelor de organizare a

materiei. Din acest punct de vedere se rezervă un loc aparte și nu poate fi pusă, pur și simplu, alături de celelalte. În suita acestora, după cum arată și schema de jos, avem mai întâi mișcarea fizică subatomică, apoi mișcarea chimică, mișcarea fizică moleculară, din acestea se ramifică forma mișcării geologice și aceea a mișcării biologice, de la care se face trecerea la cea mai înaltă și mai complexă formă de mișcare, mișcarea socială.

tele biologiei pentru a explica procese chimice, geologice etc.

Spiritul gândirii dialectice ne invită să depășim aceste orientări unilaterale, să judecăm raporturile dintre formele organizării și mișcării materiei, în așa fel încît, semnalînd conexiunile și trecerile, să nu ignorăm specificul, iar subliniind specificul să nu uităm fenomenul trecerilor. Se impune ca unitatea s-o gîndim și aici în diversitate.

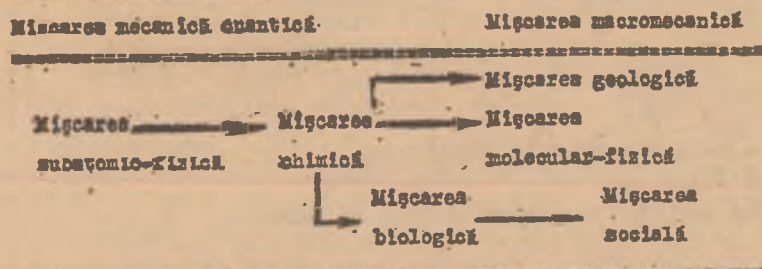
LECTURA:

„Mișcarea este modul de existență a materiei. Niciodată și nicăieri n-a existat materie fără mișcare, și nici nu poate să existe. Orice repaus, orice echilibru nu sînt decît relative și au sens numai în raport cu o formă de mișcare determinată sau alta. Un corp poate, de pildă, să se afle pe Pămînt în echilibru mecanic, adică poate să fie în repaus din punct de vedere mecanic, aceasta nu împiedică însă nicidecum participarea sa la mișcarea Pămîntului și la aceea a întregului sistem solar, după cum nu împiedică nici particulele sale fizice cele mai mici să execute mișcările de vibrație determinate de temperatura sa, după cum nu împiedică nici atomii săi să treacă printr-un proces chimic. Materia poate fi tot atît de puțin concepută fără mișcare ca și mișcarea fără materie. De aceea mișcarea, ca și materia însăși, nu poate fi creată și nici distrusă”. (Fr. Engels, Anti-Dühring, București, Editura politică, 1966, pag. 62—63).

„Materialistul dialectician nu numai că vede în mișcare o proprietate inseparabilă a materiei, dar respinge totodată concepția simplistă despre mișcare etc.”. (V. I. Lenin, Materialism și empiriocriticism, în: Opere complete, vol. 18, București, Editura politică, 1963, pag. 281).

ÎNTREBĂRI

1. Ce este mișcarea ?
2. Dezvăluți implicațiile ateist-științifice ale ideii de automișcare a materiei.
3. De ce materialismul dialectic nu poate admite nici punctul de vedere al mecanicismului și nici pe cel al hilozoismului ?
4. Comentînd textul lecturii din Anti-Dühring, explicați raporturile dintre mișcare și repaus.

(După lucrarea Dialectica metodelor în cercetarea științifică, București, Editura științifică, 1966, pag. 26).

Între aceste forme ale mișcării nu există raporturi de simplă coexistență sau succesiune, ci interacțiuni, condiționări, determinări. Mișcarea chimică o presupune pe cea mecanică și fizică. Evoluția mișcării chimice determină, în anumite condiții, apariția formei biologice care, la rîndul ei, generează, într-un proces anevoios, saltul la viața socială. Din această perspectivă se cade să reținem că formele de mișcare istoric-antieroare sînt cuprinse și depășite de cele ulterioare, formele inferioare se manifestă specific în cele superioare. În ciuda acestor interacțiuni, fiecare formă fundamentală a mișcării își păstrează, totuși, specificul calitativ, fiecare dintre ele se definește prin anumite legi proprii, ireductibile. Legile mișcării chimice nu se pot reduce la cele fizice, explicația viului, deși reclamă cu necesitate apelul la datele biochimiei și biofizicii, nu va fi niciodată epuizată de ele.

Modul materialist dialectic de înțelegere a specificului formelor fundamentale ale mișcării, a interacțiunilor dintre ele, reprezintă cel mai consistent și mai obiectiv criteriu de clasificare a științelor, de explicare a raporturilor dintre ele.

5. Mecanicism și hilozoism

Raporturile dintre formele de organizare și mișcare a materiei nu au fost corect înțelese de două orientări metafizice: mecanicismul și hilozoismul. Mecanicismul promovează, într-un fel sau altul, punctul de vedere al reducerii întregului la părți, superiorului la inferior. În forma lui clasică, el se rezumă perfect la ideea de „animal-mașină” (Descartes) sau de „om-mașină” (La Mettrie). În gîndirea contemporană, mecanicismul este prezent atunci cînd se apropie mai mult decît trebuie organismul viu de situația laboratorului chimic, biochimic sau atunci cînd omul se identifică cu mașina cibernetică.

Optica hilozoismului este alta, este una de extindere a specificului formelor superioare și asupra formelor inferioare. Ideea definitorie este aceea prin care se afirmă însuflețirea întregii naturi. Adepții hilozoismului (panpsihism, vitalism etc.) vorbesc despre spirit, inteligență, gîndire, informație, scopuri etc. acolo unde asemenea fenomene nu sînt, extînd noțiunile sociologiei pentru a descrie situații esențialmente biologice sau folosesc da-

CONSULTAȚIE

Prețul de cost. Reducerea
cheltuielilor materiale
de producție

(I)

1. Conținutul economic și structura prețului de cost.

După cum se cunoaște, prețul în general este expresia monetară a valorilor mărfurilor. În economia socialistă, prețul în variatele lui forme, cu care vom face cunoștință, este și trebuie să devină în tot mai mare măsură, în calitatea sa de categorie valorică, o normă obiectivă a muncii sociale, un criteriu suficient de concludent de apreciere a activității economice a fiecărei întreprinderi și centrale, un instrument de înfăptuire a politicii economice a partidului și statului nostru.

În această din urmă calitate, prețul trebuie să asigure asemenea obiective economice majore cum sînt utilizarea rațională a tuturor resurselor, intensificarea progresului tehnic și descurajarea producției învechite, circulația normală a mărfurilor.

Teoria marxistă a cheltuielilor de producție

O examinare riguroasă a problemei, care formează obiectul acestei teme, obligă să se pornească de la teoria lui Marx a cheltuielilor de producție. În această teorie găsim patru categorii ce caracterizează cheltuielile de producție în procesul ridicării de la abstract la concret în studiul fenomenelor și proceselor economice. Este adevărat că studiul făcut de Marx are ca obiect al investigației economia capitalistă. Dar, acesta nu afectează importanța sa principală. Cele patru categorii sînt: cheltuielile reale de producție, cheltuielile capitaliste de producție sau cheltuielile întreprinderii capitaliste, prețul cheltuielilor sau prețul de producție și cheltuielile individuale de producție sau cheltuielile întreprinzătorului (prețul de cost).

Întelegerea temeinică a conținutului acestor categorii de cheltuieli are deosebită importanță metodologică pentru economia politică a socialismului și practica economică.

a) **Cheltuielile reale de producție.** Întreaga istorie a producției de bunuri materiale demonstrează, că în oricare orînduire socială, pentru a se crea produsele necesare oamenilor, trebuie să se consume productiv o anumită cantitate de mijloace de producție și de forță de muncă. Dar, cheltuielile de mijloace de producție și de forță de muncă efectuate de societate, nu sînt din punct de vedere economic decît cheltuieli de muncă materializată și muncă vie. Ca atare, ele formează cheltuielile de producție ale societății în oricare formațiune social-economică, pentru că procesul de muncă este propriu tuturor formelor de viață ale omenirii.

Pe acest temei, în teoria economică a lui Marx, apare drept categorie fundamentală a cheltuielilor de producție — cheltuielile reale de producție, care reprezintă suma cheltuielilor de muncă materializată și muncă vie consumată în mod necesar, pentru producerea produsului social.

În condițiile producției de mărfuri, aceste cheltuieli apar în formă valorică, bănească. De aceea, Marx le consideră a fi egale cu valoarea mărfurilor, reflectîndu-se în prețul de vânzare a produsului marfă. Trebuie însă remarcat că, deși cheltuielile reale de producție formează valoarea mărfurilor, cele două noțiuni nu se identifică, nu se reduc una la alta. Dovadă este faptul, că în anumite condiții istorice odată cu dispariția producției de mărfuri, valoarea dispăre, iar cheltuielile reale (sociale) de producție rămîn.

Cele de mai sus pot fi sinteti-

zate în corelația valabilă pentru orice societate în care există producție de mărfuri: $\text{cheltuielile reale de producție} = \text{valoarea mărfii} = \text{prețul mărfii}$.

Cheltuielile reale, de producție, dimensionînd valoarea produsului marfă, sînt egale în economia capitalistă cu suma capitalului constant, a capitalului variabil și a plusvalorii ($c+v+p$), iar în socialism, cu suma valorii mijloacelor de producție consumate, a produsului necesar pentru sine și a produsului necesar pentru societate, notate convențional de noi ($f+s+V_n$).

b. **Cheltuielile capitaliste de producție** constituie, așa cum s-a arătat, a doua semnificație pe care Marx o dă cheltuielilor de producție, considerate de astă dată drept cheltuieli de capital. Aceste cheltuieli sînt egale numai cu o parte a valorii mărfii și anume cu acea parte care compensează valoarea mijloacelor de producție și a forței de muncă în forma cheltuielilor de capital constant (c) și capital variabil (v) adică ($c+v$).

Pentru a dezvălui semnificația acestor cheltuieli, Marx ia în considerare două elemente. Primul, ceea ce reprezintă aceste cheltuieli pentru capitalist — valoarea mijloacelor cheltuite în producție, care apare drept capital consumat, avansat. Al doilea, procesul reproducției individuale a capitalului, care presupune o continuă înlănțuire a capitalului, realizabilă prin aceea că o parte a valorii totale a produsului marfă trebuie să fie transformat în elemente ale capitalului constant și variabil, pentru ca producția să poată continua în limitele sale anterioare.

Dar, este de constatat că conținutul natural-material al acestor mijloace consumate în producție trebuie să fie reinnoite în orice formațiune social-economică, pentru ca reproducția simplă să poată avea loc. Așadar, ca și elemente ale cheltuielilor de producție a căror înlocuire este necesară pentru a efectua procesul reproducției simple, ele sînt proprii în general producției de mărfuri și nu sînt o categorie specifică a producției capitaliste. Numai natura lor social-economică este determinată de caracterul relațiilor de producție dominante. Prin urmare, se poate spune că din necesitățile reproducției simple, individuale, atît

Prof. univ. ing. dr.
MIRON BELEA
Institutul de construcții-București

(Continuare în pag. a 4-a)

(Urmare din pag. 1)

de fabricație. Astfel de momente de autentică vibrație și mândrie patriotică le reținem cu emoție și noi, cei care le declanșăm și

atunci când vedem că elevii noștri vor fi demni urmași ai constructorilor socialismului de azi.

Toate aceste valori ale istoriei locale le-am corelat în cadrul unei hărți electrice intitulată semnificativ: „Industria Sighi-

șoarei pe meridianele globului”, motiv de autentică mândrie.

Este important de amintit și faptul că totul s-a creat cu ajutorul elevilor și tot elevii sînt aceia care îngrijesc aceste valori strinse cu mîgălă și dragoste.

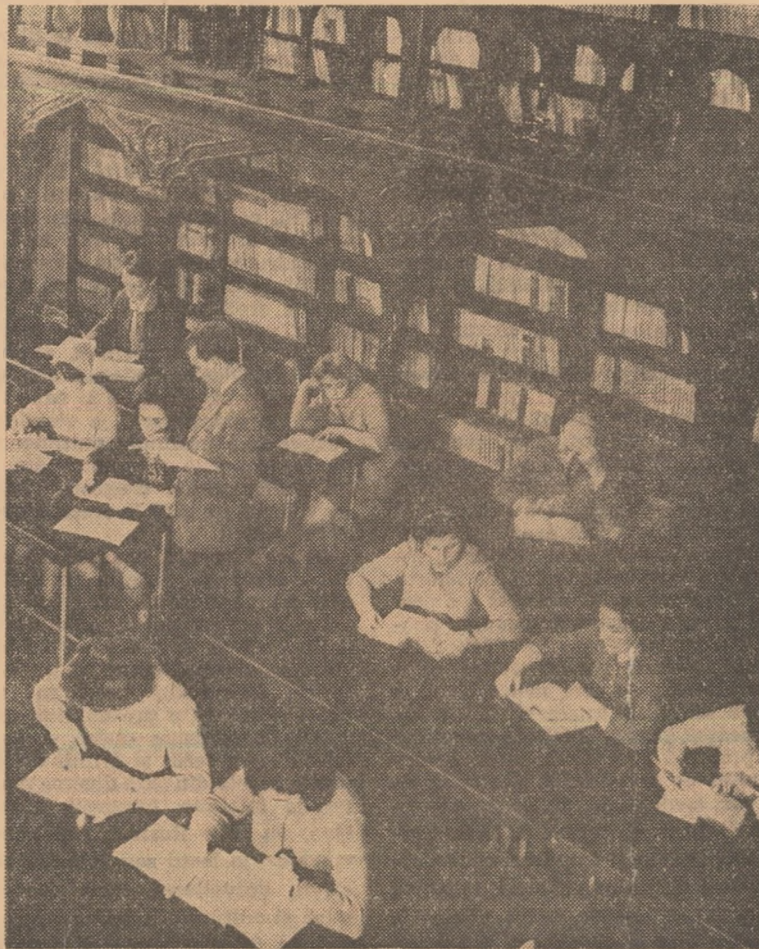
Elemente de istorie locală în predare

Ca urmare a activității desfășurate de membrii cercului de istorie-arheologie de la Școala generală în localitatea Aiton, județul Cluj, a luat ființă în anul 1971 un muzeu sătesc. Muzeul are secții de istorie, arheologie, numismatică, etnografie, obiecte de uz casnic — unelte agricole și un interior de casă țărănească. Toate piesele din muzeu sînt colectate de pe teritoriul localității. Între cele mai interesante piese amintim: un ciocan de piatră datînd din neolitic, ceramica dacică și romană, un medalion relicviar din secolul al XV-lea, un plug de lemn din secolul al XVII-lea, o rișniță din secolul al XVIII-lea, etc. Important pentru școală este faptul că elementele de istorie locală oferite de muzeu sînt folosite cu succes în cadrul lecțiilor de istorie. Muzeul sătesc oferă o posibilitate pe care pînă în prezent profesorul de istorie care își desfășoară activitatea în mediul rural nu o avea la dispoziție. Lecțiile de istorie antică la clasa a V-a despre viața oamenilor în orînduirea comunei primitive se țin direct în muzeu. Cei mici fac cunoștință „pe viu” cu obiectele create de oamenii ce au trăit aici cu multe mii de ani în urmă, înțeleg mai bine condițiile de viață ale acestora. La fel unele lecții de istorie a patriei (clasa a IV-a și clasa a VIII-a) sînt întregite cu succes prin vizitarea muzeului sătesc. Aici elevii fac cunoștință cu obiecte ce datează din timpul stăpînirii romane în Dacia, află că drumul roman, care lega principalele centre ale provinciei Dacia, trecea și prin localitatea Aiton și fac cunoștință cu textul inscripției de pe miliariumul ce marca jumătatea distanței între Napoca și Potaissa și care fusese așezat chiar pe hotarul comunei Aiton în vremea împăratului Traian.

Alte elemente adunate în cadrul muzeului sătesc ajută la mai buna înțelegere de către elevi a lecțiilor în care se învață despre continuitatea poporului pe aceste meleaguri, viața oamenilor în e-vul mediu etc. Așa cum arătam, unele lecții de istorie pot fi ținute chiar în cadrul muzeului să-

tesc, dacă acesta oferă suficiente elemente demonstrative, iar alte lecții pot fi completate cu succes prin vizite la muzeu, organizate în afara lecțiilor. Folosirea elementelor de istorie locală, adunarea lor în colecții muzeistice constituie și un important factor de educație patriotică a cetățenilor. De aceea considerăm că este o datorie a profesorului de istorie de a descoperi, a aduna și valorifica aceste elemente în procesul instructiv-educativ.

Prof. TIBERIU CERGHII
directorul Școlii generale din
comuna Aiton, județul Cluj

Într-o sală de lectură a Bibliotecii centrale pedagogice din București

Timpul și spațiul — forme fundamentale de existență a materiei

(Lecția a XXII-a de filozofie pentru anul III, liceu)

Materia în mișcare nu poate exista decât în spațiu și timp. „Spațiul și timpul — afirma Feuerbach — nu sînt simple forme ale fenomenelor, ci condiții esențiale... ale existenței”. Gînditorii materialişti, considerînd materia ca temelie al existenței, afirmînd că mișcarea este cel mai important atribut al materiei, au afirmat în același timp că spațiul și timpul sînt formele și condițiile fundamentale ale oricărei realități. Dacă în lecția anterioară am afirmat că lumea este materie în mișcare, acum putem spune: lumea este materie în mișcare, în spațiu și timp.

1. Conceptele de timp și spațiu.

În natură, societate și gîndire, diferitele evenimente ale acestora se petrec simultan sau succesiv într-o perioadă mai lungă sau mai scurtă, într-o ordine oarecare. Aceste caracteristici ale realității le reflectăm în conceptul sau rațiunea filozofică de timp. Timpul este acea formă fundamentală a existenței care exprimă durata și succesiunea obiectelor și fenomenelor lumii reale. Dacă nu ar exista o anumită durată a unui proces, a diferitelor sale stadii, dacă nu ar exista timpul necesar pentru a se produce schimbările, transformările, trecerile de la forme inferioare la forme superioare ale organizării materiei, ar fi imposibilă însăși dezvoltarea obiectelor și fenomenelor lumii materiale. În afara timpului, mișcarea materiei, evoluția vieții, progresul social sînt deci de neconceput.

Timpul are o singură dimensiune, în sensul că toate evenimentele se desfășoară într-o direcție unică, de la trecut la prezent și mai departe, spre viitor. El este ireversibil, adică procesele cauzale nu pot fi întoarse în timp, nu pot urma cursul curgerii de la viitor spre trecut.

Spațiul constituie o altă formă fundamentală a existenței, în care se exprimă dimensiunile

și poziția obiectelor, locul pe care îl ocupă în raport cu alte manifestări ale materiei în mișcare. Fiecare corp are o anumită lungime, lățime, înălțime, un volum, o poziție. Aceste caracteristici pot fi delimitate ca proprietăți ale materiei numai în spațiu.

Spațiul fizic, real, are trei dimensiuni. Dacă în orice punct al spațiului trasăm două drepte oarecare, pe acestea poate fi dusă o a treia dreaptă perpendiculară, în raport cu trei planuri concurente, înălțime, lungime, lățime, alese ca sistem de referință, poate fi delimitat și determinat orice punct în spațiu. Orice corp material este tridimensional, adică în spațiu, corpurile pot fi deplasate față de un anumit punct de la stînga la dreapta, înainte și înapoi, de sus în jos și invers. Spațiul este deci relativ reversibil.

2. Obiectivitatea și infinitatea timpului și spațiului

Recunoscînd existența obiectivă a timpului și spațiului, filozofii materialişti nu s-au situat însă pe aceeași poziție. Materialismul metafizic, spre exemplu, consideră că spațiul și timpul sînt esențe de sine stătătoare, independente de materie. Un asemenea punct de vedere l-a susținut și Newton, a cărui concepție despre „spațiul absolut” și „timpul absolut” s-a menținut în știință pînă la începutul secolului nostru. Datele geometriei neeuclidiene și ale teoriei relativității au infirmat aceste păreri, confirmînd punctul de vedere materialist-dialectic cu privire la unitatea indisolubilă dintre materia în mișcare și formele ei de existență: timpul și spațiul.

Obiectivitatea timpului și spațiului, derivînd din legăturile lor organice cu materia și mișcarea, din obiectivitatea acestora, este negată de filozofia idealistă. Kant, de pildă, considera spațiul

și timpul proprietăți ale conștiinței noastre, forme apriorice ale sensibilității, forme prin care subiectul face prima ordine în haosul datelor furnizate de experiența contactelor noastre cu realitatea exterioară. Pornind de la faptul că ideile oamenilor despre spațiu și timp se schimbă, sînt relative, alți idealişti neagă și ei obiectivitatea acestora. De exemplu, unii propun renunțarea la ele în studierea microparticulelor, motivînd că aici nu mai corespund reprezentările despre timp și spațiu elaborate de fizica clasică. Dar variabilitatea cunoștințelor omenesci despre spațiu și timp nu poate infirma, ci, dimpotrivă, confirmă existența obiectivă a acestor forme și condiții fundamentale ale materiei în mișcare. Reacțiile nucleare își au propriile lor dimensiuni spațio-temporale, dimensiuni și ele obiective, pe care cunoașterea fizică tinde să le surprindă și să le exprime cît mai exact.

Din faptul incontestabil al unității indisolubile dintre spațiu și timp, materie și mișcare, rezultă nu numai însușirea obiectivității timpului și spațiului, ci și aceea a infinității lor.

Dealtfel, infinitatea materiei în mișcare (inepuizabilitatea structurilor ei, necrearea și indestructibilitatea) este infinitate a timpului și spațiului, iar infinitatea acestora trebuie de fapt concepută ca infinitate a materiei în mișcare. Cînd luăm în considerare aspectele spațiale ale infinității, trebuie să ne gîndim la faptul că lumea nu are centru, nu are formă, nu are margini. Pe nici una din dimensiunile spațialității nu întîlnim puncte terminus. Cînd afirmăm infinitatea în timp, afirmăm de fapt că lumea luată în ansamblul ei, că materia în mișcare nu are nici început și nici sfîrșit, că nu a

(Continuare în pag. a 8-a)

(Urmare din pag. a 7-a)

fost creată și nu poate fi distrusă.

Susținând obiectivitatea și infinitatea timpului și spațiului, materialismul dialectic oferă temeiul teoretic pentru combaterea speculațiilor metafizice, idealiste, a concepțiilor teologico-religioase cu privire la „crearea” și „sfârșitul” lumii, la caracterul ei limitat, finit. Călătoriile cosmice, trimiterea pe lună a primilor oameni, zborurile stațiilor teleghidate spre Marte, Venus și alte planete, posibilitățile nelimitate ale omului de a determina noi dimensiuni ale cosmosului atestă obiectivitatea și infinitatea spațiului și timpului ca forme și condiții fundamentale ale materiei în mișcare.

Lectură

„...Așa cum lucrurile sau corpurile nu sînt simple fenomene, complexe de senzații, ci realități obiective care acționează asupra simțurilor noastre, tot așa spațiul și timpul nu sînt simple forme ale fenomenelor, ci forme reale, obiective ale existenței. În

lume nu există nimic în afară de materia în mișcare, iar materia în mișcare nu poate exista decît în spațiu și timp. Reprezentările omului despre spațiu și timp sînt relative, însă din aceste reprezentări relative se alcătuiește adevărul absolut; în dezvoltarea lor, aceste reprezentări relative înaintează pe linia adevărului absolut, se apropie de el. Variabilitatea reprezentărilor omenești despre spațiu și timp infirmă tot atît de puțin realitatea obiectivă a amindurora pe cît de puțin infirmă variabilitatea cunoștințelor științifice despre structura și formele ei de mișcare realitatea obiectivă a lumii exterioare”. (V. I. Lenin, Materialism și empiriocriticism. În: Opere complete, vol. 18, București, Editura politică, 1963, p. 177).

„Mișcarea este esența timpului și spațiului. Două concepte fundamentale exprimă această esență: continuitatea (infinită) și „punctualitatea” = negarea continuității, discontinuitatea). Mișcarea este unitatea între continuitate (a timpului și a spațiului) și discontinuitate (a tim-

pului și a spațiului). Mișcarea este o contradicție; ea este o unitate a contradicțiilor”. (Lenin, Caiete filozofice, în: Opere complete, vol. 29, București, Editura politică, 1958, p. 214).

„Bazați pe fizica prerelativistă, fizicienii pleacă de la ideea unui timp absolut, universal și independent de spațiu și de mișcare. Sintem obligați acum să ne modificăm din temelie aceste concepții și să considerăm timpul drept o mărime atît de intim legată de mișcare și de spațiu, în cît există atîția timpi diferiți cîte mișcări și cîte locuri sînt”. (K. Lennuier, Ideea de timp în fizica modernă, în: Timpul și gîndirea fizică contemporană, București Editura enciclopedică română, 1972, p. 183).

Întrebări

1. Comentați afirmația: lumea este materie în mișcare în spațiu și timp.
2. Explicați ce este timpul, ce este spațiul.
3. În ce constă temeiul obiectivității timpului și spațiului?
4. De ce fără a afirma infinitatea lumii materiale în timp și spațiu materialismul nu poate fi consecvent?

Cîteva propuneri

Doresc să semnaliez faptul că lecțiile de la „Radioșcoală” de economie politică, filozofie și socialism științific nu sînt prezentate în concordanță cu programa școlară și nici la timpul oportun. Prezentarea lor cu un anumit avans față de programă, ne-ar facilita imprimarea acestora pe benzi de magnetofon, folosindu-le cu succes la orele de curs. Așa am procedat anul trecut cu unele lecții ca: „Venitul național și repartitia lui în socialism”, „Democrația socialistă”, „Politica externă a României socialiste” ș.a. care au avut o eficacitate deosebită. Aceste lecții le-am desfășurat numai prin intermediul bandei de magnetofon, oprind din cînd în cînd aceasta pentru a sublinia însemnătatea unor idei principale și a da unele explicații elevilor.

De asemenea, credem că ar fi necesar să se prezinte și la emisiunea „Telescoală” unele

lecții de economie politică, filozofie și socialism științific căci ar avea o înrîurire pozitivă asupra pregătirii elevilor.

În privința diapozitivelor, acestea sînt încă puține la științele sociale, iar cele care sînt nu reflectă dinamica dezvoltării sociale din țara noastră (sînt depășite cele de la economie politică) și am dori ca acestea să redea portretele unor gînditori, aspecte din viața și activitatea lor, sinteze ale concepției lor filozofice. Diafilmele la fel.

O altă problemă acută o constituie lipsa de lămpi și becuri de schimb la diferitele aparate cum ar fi: aspectomat (tip mai vechi), aspectar, diascop, diascop, epidiascop etc., aparate care, la unele școli, de mulți ani nu mai pot fi utilizate. Am fost nevoiți, uneori, ca, din cauza unor asemenea lămpi sau becuri, să cumpărăm alte aparate noi

(dînd 3,800 lei sau 900 în loc de 230 sau 81 cît ar fi costat lămpile).

Credem că a sosit timpul să se reglementeze această situație anacronică de către cei ce se ocupă de aceste materiale didactice.

La fel, în privința planșelor care s-au învechit la economie politică sau filozofie (deși ne facem și noi altele noi) nu mai reflectă profunde transformări din ultimii ani ce au avut loc în economia noastră națională.

Un alt neajuns în activitatea și dotarea cabinetelor de științe sociale îl constituie faptul că, pe plan județean, se elaborează încă puține materiale din care să reiasă grandioase realizări obținute în dezvoltarea social-economică a județului, sarcinile importante ce stau în fața oamenilor muncii pe plan local în anii următori.

Prof. IOAN ALEXUC
Liceul „A. T. Laurian” din
Botușani

CONSULTAȚII • RECOMANDĂRI METODICE • DEZBATERI • ÎNVĂȚĂMINTUL
IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

Pornind de la trecutul și prezentul orașului

Bogată în valori ale trecutului și prezentului istoric, Sighișoara oferă posibilități autentice de educație patriotică și internaționalistă a tineretului școlar.

Elevii școlii noastre învață istoria patriei, nu numai prin lecții, ci și prin numeroasele excursii și drumeții în împrejurimi.

Elevii clasei a VIII-a B, de la Școala generală nr. 5 din Sighișoara cărora le sînt profesor și diriginte, cunosc bine și iubesc orașul cu trecutul și prezentul său, oamenii care muncesc aici. Astfel, investigînd împrejurimile orașului, am reușit să descoperim în partea sud-vestică, pe Platoul Cimpului o așezare neolitică, continuată de o așezare dacică, de unde am scos la iveală multe vestigii arheologice, dovezi ale vieții și muncii neîntrerupte a înaintașilor noștri.

Cu tot ceea ce am descoperit acolo, am înființat un muzeu școlar, care, ca o cerință concretă a valorii educative a istoriei, s-a transformat, prin însumări cantitative și mai ales calitative, într-un muzeu-laborator de istorie.

Realizarea se bazează pe permanentă noastră preocupare pentru modernizarea predării istoriei, pentru găsirea căilor celor mai adecvate care să-i determine pe elevi să înțeleagă și să iubească glorioasa istorie trecută și prezentă a poporului nostru, pornind de la valorile locale. În acest context, se înscriu preocupările noastre, concretizate în confecționarea și folosirea unor mijloace didactice cu valori intuitive și educative de mare eficiență, care duc la stimularea interesului și a gândirii elevilor, la participarea lor reală în procesul de

interpretare și însumarea viabilă a valorilor istorice, influențînd asupra formării unei opinii și atitudini pozitive față de istoria zbuciumată, dar glorioasă a poporului român.

Urmărind optimizarea lecțiilor de istorie, transformarea lor în acte de adevărată valoare morală și politică, am extins sfera, prin organizarea unor lecții-excursii la cetățile țărănești din împrejurimi: Rupea, Saschiz. Rîșnov, Biertan, lecții în muzeul orașului, concursuri etc. De data aceasta, am realizat mai mult: un cadru modern și un adevărat mediu de educație patriotică a elevilor școlii. Este și acesta un aspect prin care diminuăm activitățile strict expositive, extinzînd procedeele moderne, active, care dezvoltă gîndirea și capacitatea de investigație a elevilor, declanșează profunde sentimente de respect față de munca omului contemporan, dragoste față de valorile pe care le creează poporul nostru.

În acest context, conducîndu-ne după ideea că „istoria prezentă este marea noastră istorie”, cu valențe educative de neînlocuit, și, în dorința de a-i conduce pe elevi pe drumul continuității istorice, făcînd din predarea istoriei o știință a prezentului, un prilej de educație civică și patriotică, am cerut și primit de la multe județe din țară diverse materiale (albume, fotocopii, afișe etc.), cu care ilustrăm mai convingător, la lecții sau la cercul cu elevii, dezvoltarea social-economică și culturală a României socialiste. Și, pentru a crea o stare emoțională mai puternică, cu profunde implicații în conștiința

elevilor, am concretizat această idee la nivelul valorilor locale, și, solicitînd întreprinderile sighișorene, am obținut materiale reprezentative pentru industria și economia locală, rezultatele muncii oamenilor de aici — români, maghiari și germani, unii dintre ei, părinți ai elevilor noștri. Și astfel, în muzeul-laborator al școlii ființează acum produse simbol, eșantioane, albume de mostre și alte materiale, cu mare valoare formativă pentru elevi, tocmai fiindcă prezintă la un mod emoționant, concret, rezultatele muncii oamenilor societății noastre socialiste. Presa de vulcanizat curele trapezoidale, minunatele țesături ale celor 3 întreprinderi textile în frumoase albume de mostre, produsele întreprinderii „Faiança” sau ale Fabricii „Tîrnava”, ne sînt de mare folos la lecțiile despre industria socialistă românească sau la alte activități în afara lecțiilor, mai ales că am pornit de la niște valori concrete, cu implicații educative. Faptul că părinții elevilor noștri sînt producătorii acestor frumuseți care ne conving despre justetea politicii economice a partidului nostru și ne duc faima peste mări și țări este un argument în plus.

La o lecție am reținut un moment de profundă semnificație, cînd, vorbind elevilor despre industria socialistă românească, am prezentat ca miniproduș, presa de vulcanizat curele trapezoidale, realizată pentru prima dată în țară la întreprinderea „Nicovala” din Sighișoara. Un elev mi-a replicat: „Tatăl meu a lucrat la ea” și cu emoție și mîndrie a istorisit interesante amănunte din procesul

Prof. VICTOR GAVRONȘCHI
Școala generală, nr. 5 din
Sighișoara, jud. Mureș

(Continuare în pag. a 2-a)

Spiritul novator al profesorului de literatură

În anul școlar 1967/1968, în liceele de cultură generală — secția umanistă, s-a introdus ca obiect de predare Literatura universală. Această măsură s-a aplicat și în liceele de artă.

Insemnătatea cunoașterii literaturii universale de către elevii liceelor de artă s-a dovedit practică. Un instrumentist, un artist al unui teatru liric, un profesor specialist în domeniul muzicii, un pictor, sculptor, scenograf, critic de artă trebuie să cunoască și valori inestimabile ale literaturii universale. Fără această disciplină formația artistică n-ar fi completă.

Dar surprinzător! În anul școlar 1968/1969, s-a luat hotărârea ca în liceele de artă acest obiect să fie scos din planul de învățământ. În conservatoare și institute de arte plastice s-au observat imediat consecințele negative ale acestei hotărâri. Abia în anul școlar 1972/1973 s-a reintrodus acest obiect de predare, dar numai la secția muzicală.

Plasticienii sînt vitregiți în continuare, socotindu-se că ar fi o supraîncărcare a planului de învățământ al acestei secții din liceele de artă. Este oare justă această măsură? Lecțiile de literatură universală în liceele de artă au o mare valoare instructivă și educativă, ele vin să completeze și să consolideze cunoștințele de specialitate. În liceele de artă fenomenul literar corespunzător fiecărei epoci este necesar să fie corelat cu cel muzical, cu aspecte din domeniul picturii, sculpturii, dansului.

Materialul ilustrativ audio-vizual se impune a fi foarte bogat. Eficiența lecției sporește, atmosfera de emoție estetică se creează firesc, iar cunoștințele

se receptează mult mai ușor și mai temeinic.

Lectura expresivă a unei opere literare, o audiere — chiar numai fragmentară — a unei creații celebre, în interpretarea unor artiști renumiți, proiecția la diascop a unor imagini în legătură cu opera literară, a unor opere de pictură și sculptură, audierea unei opere muzicale ce a fost inspirată de o creație literară sînt modalități variate de predare a literaturii universale în liceele de artă.

„Epopeea lui Ghilgameș”, poemele homerice, operele lui Eschil, Sofocle și Euripide, „Cîntecul Nibelungilor”, capodopera marelui florentin, „Divina Comedie”, impresionanta creație a lui Shakespeare, Goethe, Hugo, Pușkin, Balzac, poezia lui Mallarmé etc., își largesc aria prin înfrîurirea lor asupra muzicii și artelor plastice. Dar pentru a-și da seama de aceste înfrîuriri și confluența acestei discipline, elevii din toate secțiile de artă nu pot fi vitregiți de studiul istoriei literaturii universale.

De aceea, în liceele cu profil artistic, lecțiile noastre nu sînt și nici nu trebuie să fie niște simple prezentări de date istorico-literare. Spiritul novator al profesorului de literatură universală din liceele de artă trezește în conștiința elevilor, pasiune pentru cunoașterea acestor valori artistice, formează tineri cu o cultură bogată care vor prețui și valorifica și mai mult tezaurul artistic național integrat în circuitul universal.

Prof. GEORGETA SCUTARU
Liceul de muzică și arte plastice
„O. Băncilă”, Iași

Lucrări practice în laboratorul de fizică al Liceului din Stilpeni, județul Argeș

Interferențe lingvistice

Este lucru îndeobște cunoscut, astăzi că vorbirea care a stat la baza formării limbii franceze literare a fost cea din Ile de France sau că la baza formării limbii române li-

terare a stat vorbirea din părțile Brașovului, Tîrgoviștei, Bucureștilor etc. Tot astfel este știut și faptul că folosirea, acceptarea în vocabular a unor regionalisme nu este dăunătoare.

Dar alta este situația cînd cuvinte cu un sens bine conturat pe o suprafață aproape totală în limba literară-română — în cazul nostru — pot avea un sens deosebit în unele graiuri sau dialecte, ori un dublu sens.

Asfel, de pildă, în comunele din raza Aleșdului, județul Bihor, populația românească folosește frecvent — chiar și unii intelectuali — un număr de cuvinte ca: *și*, *a merge*, *a țipa*, în locul cuvintelor: *să*, *a pleca*, respectiv *a arunca*, cuvinte de rînd pentru studiul limbilor străine în zona respectivă.

Într-o astfel de situație, cerîndu-i-se unui elev să conjuge în franceză verbul corespunzător lui „a pleca” acesta va selecta verbul „aller” și nu „partir”, cum este normal.

Tot astfel, un elev solicitat să traducă în franceză propoziția: *El aruncă bulgări de zăpadă va traduce*: „Il crie des boules de neige” și nu „Il lance des boules de neige”, pentru că profesorul traduce verbul „crier” = a țipa, iar „lancer” = a arunca fără a ține seama de accepțiunea regională a celor două verbe.

Totodată, folosirea conjuncției „și” în locul conjuncției „să” poate și ea genera o serie de neajunsuri.

Profesorul de limbi străine care nu cunoaște o astfel de situație, ca urmare a vorbirii dialectale, poate considera aceste fenomene lingvistice nu drept abateri lexicale regionale ci drept greșeli din necunoașterea de către elev a cuvintelor franțuzești corespunzătoare.

Într-o astfel de situație, în școala noastră am inițiat, împreună cu profesora de limbă română Simpronia Mîtreă, unele lecții de dialectologie, în cadrul cercului de limbă și literatură română pe care-l conduce, analizîndu-se cu copiii aceste posibilități de eroare, reușindu-se, în final, a se înlătura, treptat, o sursă permanentă de dificultate în studiul limbii franceze.

Prof. ION ARION
Școala generală Aușeu, jud. Bihor

Ritmuri contemporane

Știam despre orașul Tîrgu-Mureș că este un centru cultural cu vechi tradiții. Știam, de asemenea, că în ultimul sfert de veac orașul a devenit și un important centru universitar, în care funcționează un institut medico-farmaceutic, un altul de teatru și un institut pedagogic de 3 ani. Ceea ce am putut observa, printr-un contact direct cu câteva licee din municipiu este modul subtil de întrepătrundere între tradiție și contemporaneitate. Vechile instituții școlare s-au racordat la ritmul vieții și exigențele învățămîntului contemporan.

Pe baza prevederilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a. c. — spunea inspectorul școlar de specialitate de la Inspectoratul școlar județean Mureș, prof. Kalman Kiss — am trecut la îmbunătățirea predării limbilor străine la nivelul județului. În acest scop, au fost întocmite planuri de perspectivă pentru diferite niveluri școlare. La clasa a II-a am lărgit în mod substanțial rețeaua de clase unde se predau limbile străine. Așa, de pildă, dacă înainte de Plenară existau doar 50 de clase în care am introdus studiul limbilor străine, acum numărul lor trece de 100. Într-un mod echilibrat am introdus cele patru limbi moderne de circulație la toate aceste clase a II-a. Deosebit de aceasta, în școlile din județ limbile moderne se mai predau la clasele III—V, în continuare, atît la școlile cu limba de predare română, cit și la școlile cu limbile de predare a naționalităților conlocuitoare.

Un alt studiu și plan al Inspectoratului școlar județean se referă la introducerea celei de a doua limbi străine la clasele a VI-a la un număr de circa 70 de școli. În stabilirea celei de a doua limbi moderne s-au avut în vedere atît criteriul îmbunătățirii procentajului de cuprindere, cit și posibilitățile de încadrare cu profesori calificați existenți. În licee, începînd din acest an, s-a introdus studiul celei de a doua limbi străine la toate secțiile. Această măsură s-a luat și în ce privește liceele de specialitate. Inspectoratul școlar nu a neglijat nici în-

vățămîntul preșcolar. S-a procedat la un studiu prealabil pentru a cunoaște cu exactitate forțele didactice de care dispune județul și s-au fixat limbile moderne în funcție de situația din școlile în raza cărora instituția preșcolară respectivă funcționează. Această măsură a avut în vedere asigurarea continuității studierii limbilor moderne. O serie de măsuri — ține să precizeze reprezentantul inspectoratului școlar județean — privesc modalitățile de informare și perfecționare a cadrelor didactice care predau limbile moderne asigurate de către inspectoratul școlar. Astfel, pentru toți profesorii care predau limba engleză în școlile din județ s-a stabilit o întîlnire o dată pe trimestru la Liceul „Unirea” din Tîrgu-Mureș. La fel se procedează și cu profesorii de limba germană. În ce privește profesorii cu specialitatea limba rusă și limba franceză — mai numeroși — în afară de orașul de reședință al județului, s-au mai fixat centre în: Sighișoara, Luduș, Reghin, Tîrnăveni. Pentru a se asigura un caracter unitar predării limbilor moderne în toate unitățile școlare, la începutul anului școlar 1973—1974, s-a discutat cu toți profesorii modalitatea de aplicare a noilor programe. Cu acest prilej, s-au discutat și manualele școlare și au fost comunicate reducerile de programe prevăzute pentru limbile moderne în noul an școlar. De asemenea, au fost dezbătute diferite aspecte practice de prevenire a supraîncărcării elevilor. Cu directorii de școli inspectoratul școlar a discutat în mod deosebit aspecte pe care le ridică cadrul organizatoric al predării limbilor moderne: alcătuirea grupelor de elevi pentru a se asigura continuitatea studierii limbilor moderne; repartizarea orelor spre a se evita fărîmițarea lor; formarea catedrelor; asigurarea cu manuale școlare, aspecte ale îmbunătățirii bazei didactico-materiale a predării acestor discipline. Paralel cu aceste acțiuni, Casa județeană a corpului didactic a întreprins o serie de manifestări. De pildă, profesorii de limbă franceză s-au întîlnit în centrul Luduș pentru a discuta

aspecte ale modernizării învățămîntului limbii franceze; colegii lor care predau limba rusă s-au întîlnit în centrul Reghin, urmînd aceeași finalitate. De asemenea, la Tîrgu Mureș, cu sprijinul Filialei Cluj al I.C.P.P.D., s-a organizat o amplă dezbateră a programelor de limba rusă pentru clasele V—VIII, cu care prilej s-au dat și indicații referitoare la folosirea programelor pentru clasa a II-a de limba rusă.

Pentru a familiariza profesorii care predau limbile moderne cu tehnologia audio-vizuală s-au ținut lecții deschise în laboratoare fonice. (Asemenea laboratoare există la liceele „Alex. Papiu Ilarian”, „Unirea” și „Bolyai Farkas” din Tîrgu Mureș și Liceul nr. 2 din Tîrnăveni. Există încă unele aspecte tehnice legate de realizarea unei mai bune audii în cască ca și de obținerea intercomunicării între elevi nu numai între profesori și elevi. De asemenea, datorită, probabil, acestor inconveniente legate de început, există și o anumită rețineră sau chiar scepticism față de aceste mijloace audio-vizuale în ce privește eficiența lor în procesul de instruire). Surprinzător, puținii profesori care predau limbile clasice în liceele de cultură generală din județ nu sînt cuprinși în nici o formă metodică de informare și perfecționare. Nici inspectoratul școlar județean și nici Casa corpului didactic nu manifestă față de aceste cadre un interes mai pronunțat. S-ar putea recurge la soluția folosită în cazul profesorilor de limba engleză: convocarea trimestrială a tuturor profesorilor de această specialitate în centrul județean. Neglijarea — pînă la ora actuală — a aspectelor legate de perfecționarea metodică a profesorilor de limbi clasice este un prejudiciu atît pentru profesorii respectivi, cit și pentru învățămîntul însuși și chiar pentru colegii de specialitate înrudite, cum ar fi limba și literatura română, limbi romanice, istorie.

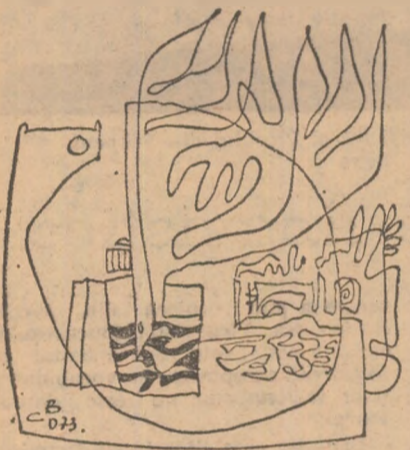
Dar, ținea să ne asigure prof. Kalman Kiss, și aici inspectoratul școlar va găsi soluția adecvată.

NICOLAE SORIN

Pentru tinerele cadre

În fiecare an, pentru noi cei care lucrăm în învățământ este o mare bucurie când ne vin colegi repartizați. Dar bucuria este de scurtă durată, deoarece noii absolvenți, cu toate că au o bună pregătire de specialitate, nu prea știu ce să facă, se miră de ceea ce au găsit și unii din ei chiar pleacă. Experiența de până acum m-a condus la concluzia că absolvenții noi au o pregătire pedagogică superficială, care îi determină să se integreze greoi în rezolvarea sarcinilor procesului instructiv-educativ. Astfel, tinerii repartizați nu sînt familiarizați cu specificul muncii la catedră în mediul rural, se descurcă foarte greu în munca de diriginte și comandant-instructor de pionieri, se pun greu de acord cu organele locale din comune, participă foarte timid la activitatea metodică-educativă și la activitatea social-culturală și obștească din localitate. Nu sînt informați despre legislația din învățământ etc.

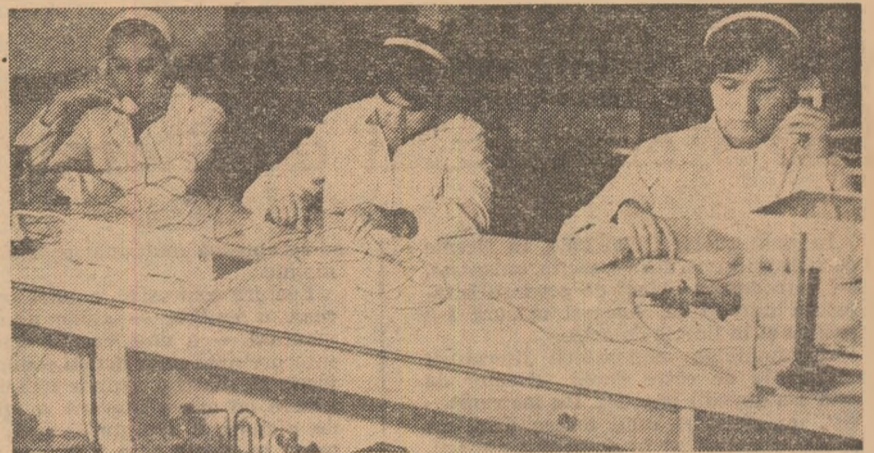
„Explicația” pe care o dau cel mai frecvent este că în facultate au făcut altceva, în învățământ, la catedră lucrurile stau altcumva sau că de unele lucruri înlătinate în practică nici n-au auzit în facultate.

Gîndesc că se impune, de aceea, să se acorde o atenție sporită pregătirii cadrelor pentru învățământ. Viitorii profesori să fie antrenați mai mult la practica pedagogică, să susțină lecții de toate tipurile, să știe să folosească materialul didactic, chiar să-l repare atunci cînd este cazul, să fie informați despre probleme privind predarea pe laboratoare, cabinete, ateliere. Absolvenții să fie puși să-și întocmească planuri de lecție pentru diferite tipuri de lecție, planificări calendaristice, caiete ale dirigintelui, să cunoască programele școlare încă din facultate. Este necesar ca ei să cunoască și unele probleme privind planificarea muncii în școală, conducerea școlii, probleme de legislație a învățământului, metodică efectuării interesistențelor la lecție etc.

Aș opta pentru introducerea în planurile de învățământ ale facultăților a practicii pedagogice continue de un trimestru sau 6 luni, în ultimul an de studii, care să se efectueze variat (în mediul rural și în mediul urban), pentru a le da posibilitatea de a cunoaște realitățile din școlile noastre și ceea ce au de făcut. Consider că, la susținerea examenului de diplomă, candidații, pe lângă lucrarea de licență, să susțină și o probă practică la care să se ceară întocmirea unui plan de lecție, întocmirea planificării materiei sau întocmirea unui caiet al dirigintelui. Viitorii profesori să fie puși la curent cu sarcinile muncii pionierești și de U.T.C. și ale muncii culturale. Cred, de asemenea, că ar trebui să existe o mai strînsă colaborare între I.C.P.P.D. și filialele din țară și facultățile care pregătesc profesorii. Se impune ca „Revista de pedagogie” — și în general presa pedagogică — să publice mai frecvent decît pînă acum și ceva mai consistent pe tema: „În sprijinul noilor profesori (învățători, educatoarele) numiți în învățământ.”

Prof. VIOREL I. BUDEANU
director coordonator al Școlii generale Pomirla, jud. Botoșani

Lucrări practice în laboratorul de fizică

În concordanță cu cerințele actualității

Obiectivul major și permanent al tuturor slujitorilor școlii, indiferent de vechimea la catedră și gradul didactic, îl constituie preocuparea pentru îmbogățirea cunoștințelor în specialitate și cele de cultură generală, căutînd mereu noi căi pentru valorificarea acestora în procesul de predare. De aici decurg numeroase măsuri și etape de perfecționare, începînd cu studiul individual, continuînd cu formele de perfecționare metodică din școli și terminînd cu organizarea cursurilor la nivel central, prin Institutul central de perfecționare a personalului didactic.

Corespunzător acestor preocupări, s-a îmbunătățit baza materială în fiecare unitate școlară, creîndu-se laboratoare moderne de diferite tipuri și specialități, cabinete școlare, ateliere de instruire practică etc. Pentru ca învățămîntul să facă față noilor cerințe ale societății socialiste în plină dezvoltare, să răspundă noilor sarcini trasate de Plenara

C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., să traducă în viață cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, preocupările pentru perfecționarea personalului didactic nu numai că sînt motivate, dar constituie o vitală necesitate.

De aceea, modul în care este înțeleasă și organizată această perfecționare, la nivel central, prin I.C.P.P.D. și filialele sale, credem că trebuie îmbunătățit. Nu diminuăm eficiența actualului sistem de organizare, însă cerințele școlii noastre românești, în această etapă, sînt mult mai mari.

În prezent, se organizează etapa cu frecvență de 2—3 săptămîni, în perioada vacanței elevilor, se țin prelegeri și seminarii, se parcurge o anumită bibliografie, încheindu-se cu o verificare a cunoștințelor și cu un calificativ. În primul rînd, în această etapă scurtă, care și așa se face din cinci în cinci ani, numărul de ore la care sînt obligați să participe cursanții este prea mare. Foarte puțini — și în trecere — pot parcurge bibliografia recomandată. În al doilea rînd, calificativul oglindește numai un aspect al muncii, făcută în asalt, și nu sintetizează preocupările și eficiența acestora la catedră, acolo unde sînt chemați să arătăm ceea ce putem și pentru ceea ce ne-am pregătit, în anii facultății și ulterior. Nu sînt suficient apreciate munca de „profesor”, labora didactică, rezultatele directe obținute într-o perioadă mai lungă de timp, realizările la care s-a ajuns într-un colectiv, valoarea cunoștințelor elevilor, rezultatele la diferite concursuri, olimpiade etc. De aceea, sugerăm unele propuneri care să contribuie nemijlocit la „îmbunătățirea” perfecționării, la sporirea importanței ce i s-ar acorda din partea tuturor celor interesați.

Ar fi necesar ca aceluia cuprînsi la perfecționare „pentru un an școlar” să li se comunice bibliografia obligatorie și facultativă din specialitate, metodică, pedagogie și cunoștințe social-politice încă la începutul anului școlar. Apoi, fiecare cursant să fie repartizat pe lingă un cadru didactic de la I.C.P.P.D. — cu experiența necesară în munca de cercetare și la catedră. Sub îndrumarea acestuia, să parcurgă bibliografia, să țină lecții, demonstrații, să-și organizeze munca în laboratoare, cabinete școlare, să organizeze activități în afara clasei cu elevii etc. Fiîndu-i urmărită activitatea în școală (preocupările pentru modernizarea predării, pentru confecționarea materialului didactic, pentru munca de cercetare, rezultatele obținute cu elevii etc.), s-ar putea trage o concluzie mai apropiată de realitate asupra modului în care „perfecționarea” și-a ajuns sau nu scopul. Colocviul de la sfîrșitul anului școlar, chiar și după o scurtă perioadă cu frecvență, ar constitui un corolar al unei munci sistematice, din perioada unui an școlar. În aceste condiții, s-ar face simțită mai mult prezența factorilor de răspundere în școli, ar spori interesul tuturor cadrelor didactice dintr-un colectiv, alături de cel îndrumat și controlat. Nu numai cadrele didactice cuprinse la „perfecționare” ar avea de cîștigat, ci și colectivele și unitățile școlare, în general.

Prof. IOAN CÎMPEANU
directorul Liceului nr. 15 din Cluj

Alte forme de reciclare

Faptul că în învățămîntul de cultură generală funcționează un număr de cadre didactice — circa 4 000 — care predau o limbă străină fiind calificați pentru o altă specialitate sau fiind simpli absolvenți de liceu duce la necesitatea unor alte forme de reciclare decît cele prevăzute în Statutul cadrelor didactice pentru profesorii calificați. Propunem următoarele: 1) Toate cadrele didactice încadrate la o limbă străină (indiferent de numărul de ore pe care îl predau) care n-au calificarea necesară să fie programate în cursul anului, în mod obligatoriu, spre reciclare. 2) În primul rînd, vor fi programate, fără excepție, cadrele didactice absolvente ale cursurilor fără frecvență atît de la universități cît și de la institutele pedagogice. Să fie exceptați absolvenții institutelor pedagogice, cursuri de zi, care au urmat ca specialitate principală o limbă străină, dar care, ulterior, și-au completat studiile la universități, secția fără frecvență, avînd ca specialitate principală limba română, iar limba străină urmată la institut, ca materie secundară. 3) Programul cursurilor și seminariilor ar avea în vedere, în primul rînd, pronunția, conversația, gramatica etc. la nivelul claselor de

la a III-a la a XII-a. Cu alte cuvinte, se va parcurge cu cursanții întreaga materie de școală elementară și liceu pe care vor fi chemați s-o predea, asigurîndu-se minimul de cerințe științifice și metodologice. 4) Reciclarea va fi făcută în tot timpul anului și, mai ales, în lunile de vacanță, de către Institutul central de perfecționare a personalului didactic și filialele aferente, precum și de către institutele pedagogice. Distribuția cadrelor spre reciclare la un institut sau altul va fi făcută pe criterii de apropiere de locul de muncă, realizîndu-se o zonare a acțiunii de perfecționare. 5) La sfîrșitul perioadei de minimum o lună, cursanții ar susține o probă scrisă de limbă străină, o probă orală și o lecție. Nepromovarea cu media 7 duce la pierderea dreptului de a preda limba străină în continuare. 6) În caz că, în anumite localități, nu vor putea fi acoperite orele de limbi străine cu persoane calificate, sau cu cadre didactice calificate la o altă disciplină, vor putea fi încadrați ca suplinitori numai acei studenți la fără frecvență sau absolvenți de liceu etc. care vor trece în prealabil un examen la unul din institutele menționate. 7) Absolvenții facultăților avînd ca specialitate

pedagogia, limba română, turcă, chineză etc., care predau limba franceză sau alte limbi, să nu fie exceptați de la perfecționare. Toate încadrările și titularizările pe un post de profesor de limbă străină a celor care au o altă calificare (chiar și la o limbă străină, alta decît cea pentru care există ore libere) să fie considerate provizorii fără atestarea la limba străină pe care o predau. 8) Rularea tuturor cadrelor didactice necalificate în primul trimestru al anului școlar 1973/1974, o lună, la perfecționare, este posibilă. Există 7 institute pedagogice care au specialitățile respective, la care se adaugă Institutul central de perfecționare a personalului didactic și filialele sale, în total 6. Împărțind grosso-modo 4 000 de cadre necalificate la 13 centre, fiecareia i-ar reveni 307 cursanți, cifră care poate fi repartizată pe trei luni, astfel încît avînd cîte o sută de cadre lunare la perfecționare, în primul trimestru, absolut toate cadrele necalificate la o limbă străină ar beneficia de un minimum de instrucție metodică și de specialitate. 9) Se impune desființarea cursurilor fără frecvență la limba română și limbi străine, cu excepția absolvenților institutelor pedagogice care vor avea dreptul, în continuare, la examene de diferență, sau a celor care au urmat o altă secție filologică la universități și doresc o nouă calificare.

În caz că nu vor fi luate măsuri radicale de verificare în prealabil a celor ce predau limbile străine se va amplifica discrepanța dintre absolvenții de la sate și de la orașe, primii fiind excluși de la orice concurență în învățămîntul superior, unde se cer la admitere cunoștințe de limbi străine. În același timp, există pericolul propagării unei pronunții greșite a limbii străine, fapt care îl dezavantajează pe absolventul respectiv pentru toată viața.

Prof. univ. dr. GABRIEL ȚEPELEA

Integrarea școlară și socio-profesională a deficienților

În contextul unui efort susținut, vizând dezvoltarea și perfecționarea învățământului ajutat, se înscrie și cercetarea inițiată la Școala ajutătoare nr. 6 din București, unde, la propunerea Inspectoratului școlar municipal, se aplică, începând cu anul școlar 1971/1972, un plan de învățământ modificat. Deosebirea esențială a acestui plan constă în numărul sporit de ore, pe care el le prevede pentru lucrări practice, ponderea acestora ajungând în clasele V—VIII la 25%—35% din totalul activităților, față de numai 15%—20% în vechiul plan.

Aplicarea experimentală a planului de învățământ are ca obiectiv principal verificarea unei modalități mai eficiente și operative de integrare școlară a debilului mintal și de pregătire a sa pentru integrarea ulterioară socio-profesională. Cercetarea se desfășoară sub îndrumarea Sectorului de pedagogie specială din Institutul de științe pedagogice și pornește de la ipoteza că intensificarea orientării activ-practice a întregului învățământ ajutat, inclusiv a predării obiectelor de cultură generală, organizarea integrală a acestui învățământ pe baza principiului ergoterapiei, este de natură să determine o mai bună realizare a sarcinilor sale. Sporirea numărului de ore pentru activități practice a dat posibilitatea ca, începând din clasa a V-a, fiecare elev să vină în contact cu 2—3 domenii ale muncii productive — lăcătușărie, tâmplărie, artizanat, grădiniere etc. — iar în clasa a VIII-a să se stabilească exclusiv asupra unuia din domeniile respective.

În primul an de activitate experimentală, orele practice la clasele mari au fost grupate compact în două zile diferite de atelier, restul zilelor fiind rezervate disciplinelor de cultură generală, muncii logopedice, activităților de corectare a defectelor fizice, activităților de educație estetică etc. S-a constatat însă că această modalitate de lucru are o influență negativă asupra unor elevi, care manifestă plictiseală și chiar surmenaj. Pentru a evita fenomenele de această natură, în anul următor a fost păstrată o singură zi de activitate continuă (maximum 5 ore), restul orelor de atelier fiind grupate câte 2—3 în alte zile și alternate cu activități de gen diferit. De asemenea, pentru trezirea interesului elevilor, activitățile practice de atelier au fost orientate în direcția autodotării școlii, confecționându-se mese, taburete, jardiniere, suporturi de flori, scaune etc. Aceasta a contribuit la sporirea eficienței educative a activităților desfășurate, elevii manifestând mai multă atenție pentru păstrarea a bunului obște.

Se poate afirma în general că aplicarea planului de învățământ modificat și a celorlalte măsuri amintite a contribuit la sporirea eficienței muncii desfășurate în școala ajutătoare, fapt concretizat și în unele rezultate mai bune la învățatură, dar mai ales în posibilitățile ce s-au creat pentru îndrumarea majorității absolvenților clasei a VIII-a (96% din ultima serie) spre învățământul profesional special sau spre sistemul de calificare la locul de muncă.

Modul de organizare a cercetării, rezultatele concrete obținute în primii doi ani și perspectivele ce se deschid pentru etapa următoare au fost dezbătute recent în cadrul unei întâlniri de lucru la care, pe lângă numeroși profesori, educatori și maiștri-instructori din învățământul ajutat, au participat cadre universitare, specialiști cu muncă de răspundere în instituții centrale, cercetători.

La început și-au expus punctul de vedere participanții nemijlociți la cercetare:

Dr. N. Obrocea, inspector de specialitate pentru învățământul deficienților la Inspectoratul școlar al municipiului București, subliniază că cercetarea desfășurată la Școala ajutătoare nr. 6 vine în întâmpinarea unei indicații a Comisiei centrale pentru învățământul special de pe lângă Ministerul Educației și Învățământului, de a verifica în practică soluții mai eficiente de pregătire pentru viață, pentru muncă a copiilor deficienți. În organizarea acestei

acțiuni, care se bazează pe principiul legăturii nemijlocite dintre învățământ, cercetare și producție, s-a pornit de la ideea că integrarea socio-profesională a copiilor deficienți, a căror dezvoltare mintală nu ține pasul cu etapele lor cronologice, trebuie pregătită treptat, pe parcursul întregului învățământ ajutat.

F. Nicolescu, cercetător, Institutul de științe pedagogice, arată că integrarea școlară a copilului debil mintal, iar ulterior și integrarea sa socio-profesională, are mai mulți sorți de izbândă dacă acest copil își însușește tehnica cititului, scrisului și a socotitului, cel puțin la nivelul unor cerințe minime. Pe baza acestei idei și pornind de la faptul că, mai ales în clasele mici ale școlii ajutătoare, se întâlnesc numeroși copii cu dificultăți de citire, au fost experimentate anumite procedee și exerciții în vederea înlăturării dificultăților respective. Rezultatele obținute arată că, depistate la timp, dificultățile de citire pe care le întâmpină debilul mintal pot fi în mare parte depășite.

A. Mureșanu, medic, Institutul de științe pedagogice, menționează că, în contradicție cu anumite păreri, studiul obiectiv al copiilor debili mintal scoate în evidență prezența, în majoritatea cazurilor, și a unor întârzieri sau abateri în dezvoltarea somato-motrică. Evident că o bună integrare școlară și, mai ales, o bună pregătire pentru muncă presupune înlăturarea cât mai de timpuriu a întârzierilor respective. În această perspectivă, cercetarea își propune să găsească modalități eficiente de stimulare a dezvoltării fizice a copilului debil mintal, prin mijloace ale culturii fizice medicale, prin stabilirea unui regim rațional de efort fizic și intelectual etc.

E. Nițu și C. Ianculescu, maiștri-instructori, prezintă conținutul progra-

mei experimentale de lăcătușărie, descriind, totodată, modalitățile de activizare și individualizare a muncii la atelier. De asemenea, subliniază necesitatea unei mai bune corelări între prevederile programelor de învățământ la lucrări practice, aritmetică, desen și alte obiecte de învățământ. Totodată, este prezentat un film și un set de diapozitive cu imagini din activitatea elevilor în atelierele școlii și nemijlocit în producție.

M. Costinescu, psiholog școlar, analizând situația ultimei serii de absolvenți, arată că, dacă putem aprecia ca pozitive rezultatele în ceea ce privește pregătirea inițială a elevilor debili mintal pentru integrarea în activitatea practică, rămân încă multe de făcut pentru ca această pregătire să nu fie irosită ulterior.

În continuare discuțiile au fost purtate de invitați:

Prof. univ. dr. C. Pufan, subliniază importanța activităților manuale bine organizate pentru însușirea stimulării dezvoltării mintale. Buna organizare a activităților din școala ajutătoare — fie practice, fie teoretice — presupune însă o temeinică pregătire a cadrelor. De aceea, îmbunătățirea permanentă a sistemului de pregătire și perfecționarea a profesorilor, educatorilor și maiștrilor-instructori trebuie considerată o condiție esențială pentru realizarea sarcinilor de integrare școlară și socio-profesională a debilului mintal.

Prof. univ. dr. D. Damaschin socotește justă orientarea spre diversificare a domeniilor în care se încearcă pregătirea pentru muncă a debililor mintal. Un factor important care poate contribui la largirea operațiilor de muncă accesibile acestora îl constituie adaptarea corespunzătoare — cel puțin în faza de învățare — a locului și instrumentelor de muncă, dar mai ales a mașinilor utilizate.

N. Dinu, inspector de specialitate pentru învățământul tehnic-profesional la Inspectoratul școlar municipal, susține că optimizarea în continuare a desfășurării lucrărilor practice în școala ajutătoare poate fi determinată prin îmbunătățirea pregătirii psiho-pedagogice a maiștrilor-instructori, prin schimbul de experiență între aceștia.

E. Catrinescu, director, și **G. Zanfirou**, psiholog la Școala ajutătoare nr. 8, **E. Enache**, educatoare la Școala ajutătoare nr. 2 și **D. Mierlă**, maistru-instructor la Școala ajutătoare nr. 3, se referă la experiența acumulată de că-

tre colectivele din care fac parte, în direcția pregătirii pentru viață, pentru muncă a copiilor debili mintal. Reține în special atenția ideea utilizării vacanței de vară pentru plasarea în întreprinderi productive, pe timp limitat și, bineînțeles, în munci necalificate, a elevilor din clasele mari care au depășit vârsta de 14 ani. De asemenea, merită a fi analizată părerea că, în anumite condiții — eventual prin prelungirea duratei școlii ajutătoare de la opt la zece ani — această școală ar putea să ofere elevilor săi nu numai o simplă inițiere pentru muncă, ci chiar calificarea în domenii practice accesibile.

În încheierea lucrărilor, **V. Sfetcu**, inspector de specialitate în Ministerul Educației și Învățământului, arată că întâlniri asemănătoare de lucru au avut loc și în alte centre ale țării. Peste tot, cadrele din școlile ajutătoare, precum și alți specialiști consultați, și-au exprimat convingerea că în prezent a devenit absolut necesară o îmbunătățire substanțială a învățământului debililor mintal, îndeosebi în direcția accentuării caracterului său practic. Aceasta nu înseamnă că trebuie să renunțăm cu desăvârșire la sistemul actual, care a dat totuși anumite rezultate. De asemenea, nu înseamnă că trebuie să renunțăm la disciplinele de cultură generală din planul de învățământ al școlilor ajutătoare sau să introducem lucrările de atelier și chiar calificarea profesională încă din clasele mici ale acestor școli. Dacă dorim ca învățământul ajutat să-și păstreze caracterul deschis spre școala generală de masă, atunci este necesar ca, la nivelul primei sale trepte, accentul să fie pus pe pregătirea generală a copiilor și, mai ales, pe corectarea insuficiențelor în dezvoltarea lor, folosind cele mai variate mijloace, inclusiv mijloacele pe care le oferă muncă fizică. Cercetarea desfășurată la Școala ajutătoare nr. 6 din București, experiența acumulată de colectivul acestei școli, precum și experiența altor numeroase colective, vor constitui, desigur, importante puncte de referință și de sprijin în acțiunea de perfecționare a învățământului ajutat.

GH. RADU
cercetător la Institutul de cercetări pedagogice

V. SIRIAN
directorul Școlii ajutătoare nr. 6, București

Noi perspective în activitatea logopedică

În condițiile construirii societății socialiste multilateral dezvoltate din țara noastră s-au creat numeroase centre logopedice școlare. Datorită extinderii rețelei logopedice, a cărei densitate a crescut de la an la an, copiilor cu tulburări de vorbire li s-a oferit astăzi posibilitatea de a-și corecta deficiențele pe baza unui tratament corespunzător fundamentat pe o metodică științifică.

Astfel, în cadrul centrelor logopedice, sînt cuprinși numeroși copii de vîrstă școlară care prezintă anumite tulburări de pronunțare a unor sunete, tulburări ale ritmului vorbirii sau dificultăți în privința însușirii scris-cititului. Totuși, tulburările de vorbire mai accentuate, ca întârzierile în dezvoltarea generală a limbajului, nu apar decât sporadic în atenția acestor centre, deși printre copiii de vîrstă preșcolară se întîlnesc uneori destul de frecvent și asemenea cazuri. Faptul este explicabil, deoarece copiii cu grave tulburări de vorbire nu pot face față cerințelor de învățămînt din școlile de cultură generală și, datorită acestei împrejurări, o mare parte dintre acești copii sînt îndreptați spre școli și instituții speciale.

Dar chiar dacă logopezii ar încerca să vină în ajutorul acestor deficienți, tratamentul început numai la vîrstă școlară este adeseori prea tardiv și nu dă rezultatele așteptate. Cu toate acestea, în țara noastră, ca și pretutindeni în lume, cercetările experimentale au arătat în modul cel mai convingător că prin instituirea unui tratament cît mai timpuriu posibil, chiar și tulburările grave de vorbire pot să fie mult ameliorate și adeseori înlăturate în mod definitiv. Reamintim, totuși, că precizarea unui tratament timpuriu nu echivalează totdeauna cu efectuarea unor ore speciale de corectare a vorbirii, chiar dacă aceasta ar fi îndrumată de cel mai competent logoped. În înțelesul său larg, tratamentul timpuriu are, de obicei, un caracter indirect și constă în primul rînd în adoptarea de

către părinți și cadre didactice a unor măsuri educative în mediul ambiant al copilului, după îndrumarea unui specialist.

S-a constatat, de asemenea, că prin informarea educatoarelor cu câteva noțiuni elementare de logopedie și fonetică, ca și prin efectuarea unor exerciții de dezvoltare a dicțiunii încă de la vîrsta de trei ani, toți copiii cu dezvoltare psiho-fizică în limitele normale, reușesc să-și însușească pronunțarea corectă a tuturor sunetelor și fluența vorbirii pînă la intrarea în școală.

Experiența logopedică a confirmat, astfel, faptul că dacă la vîrsta preșcolară numeroase tulburări de vorbire pot fi înlăturate cu ușurință prin deprinderi corecte de vorbire, după intrarea copiilor în școală, înlăturarea acestor tulburări necesită un timp mult mai îndelungat și eforturi mult mai mari din partea copiilor. Dealtfel, practicienii cunosc deja bine faptul că, cu cît deprinderea greșită de pronunțare este mai veche, cu atît este mai redusă și eficiența exercițiilor terapeutice, iar pericolul de recidivă rămîne mai mare.

Este deci firesc ca, în viitor, atenția logopezilor să se concentreze asupra găsirii celor mai eficiente mijloace terapeutice care să nu răpească din timpul prețios al școlarii. În această privință, călăuzirea acțiunilor logopedice din țara noastră își găsește un sprijin deosebit în conținutul noilor directive trasate de partid pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului. În lumina acestor sarcini, cadrele de logopezi au datoria de a stabili cele mai eficiente măsuri educative pentru deprinderea unei vorbiri corecte pînă la vîrsta de 6 ani, care să faciliteze intrarea copiilor în învățămîntul propriu-zis.

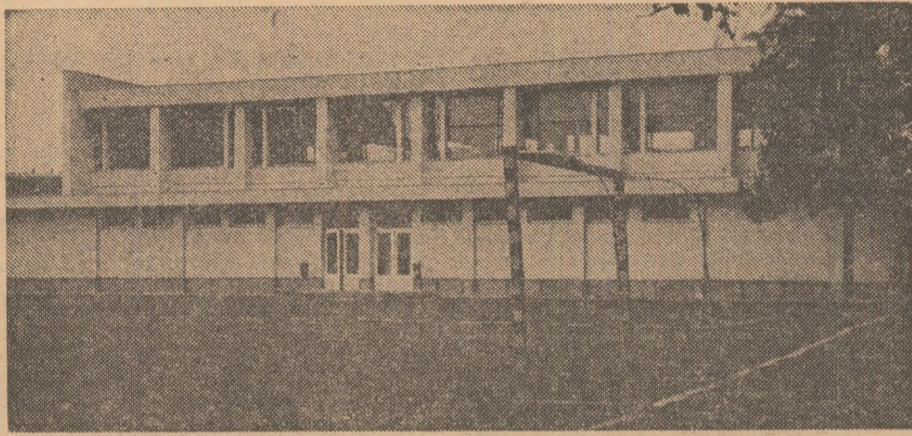
De exemplu, ei vor populariza pe o scară cît mai largă adoptarea măsurilor de prevenire și de înlăturare timpurie a tulburărilor de vorbire, fără să aștepte ca un copil să fie declarat

drept „deficient” și să fie scos din mediul normal de școală.

Iată deci că activitatea logopedică nu se mai poate reduce la cîteva ore de corectare a vorbirii în cadrul unui cabinet închis. O acțiune logopedică generalizată nu va putea fi realizată decît prin coordonarea eforturilor tuturor cadrelor care răspund de educația și sănătatea copiilor. În această privință, mai ales prin participarea educatoarelor, logopezii vor reuși să-și îmbunătățească munca de prevenire și de îndrumare a copiilor cu tulburări de vorbire, de pe întreg teritoriul țării, indiferent de faptul că sînt din mediul urban sau din cel rural. Prin asemenea acțiuni coordonate, fiecare logoped va reuși să cuprindă în raza sa de activitate toți copiii cu tulburări de vorbire din județul, orașul sau sectorul de care răspunde. Pentru realizarea acestui deziderat ni se pare totuși înegală actuala repartitie a forțelor logopedice, concentrată de obicei în cîteva centre mari, în timp ce numeroase orașe și regiuni întinse ale țării nu au încă nici un specialist.

Considerăm că o temeinică pregătire profesională a logopezilor le permite să discearnă și să hotărască din timp asupra cazurilor care pot fi înlăturate, prin indicații oferite educatoarelor și părinților ca și asupra aceluia care necesită un tratament special, intervenții clinice, îndrumare spre instituții medico-pedagogice etc. Desigur că pentru realizarea acestor cerințe, logopezii trebuie să se bucure de posibilitățile unei largi inițiative în privința organizării timpului de muncă. Dar, în același timp, considerăm că le revine deplina răspundere de a crea toate posibilitățile ca, pînă la intrarea în școală, toți copiii să-și însușească în mod corect limba română sau limba maternă.

Lector univ. **EMILIA BOȘCAIU**
Filiala Cluj a I.C.P.D.

Noua sală de sport a Liceului nr. 2 din Satu Mare, liceu pilot al Casei corpului didactic

800

de participanți, 78 de comunicări

Casa corpului didactic, în colaborare cu Inspectoratul școlar județean Galați, a organizat, în aula Institutului pedagogic din localitate, sesiunea de comunicări științifico-metodice, la care au participat peste 800 de cadre didactice din municipiul și județul Galați.

Au fost prezentate, în total, 78 de referate și comunicări științifice, grupate în 11 secții, pe specialități.

La secția educatoare, la care am participat, din cele 6 referate prezentate am reținut deosebi problemele relevate de educatoarele Fănița Dumitriu (de la Grădinița de aplicație nr. 9) și Olga Caraman (de la Grădinița de copii nr. 15 din Galați), din lucrările cărora s-a desprins concluzia că unele activități practice cu copiii se desfășoară în cadrul micro-atelierelor de artizanat, unde se urmărește educarea lor prin și pentru muncă.

Sesiunea se înscrie în contextul mai larg al manifestărilor prilejuite de luna culturii, științei și educației, „Danubius '73”.

ELISABETA MANU
directoarea Grădiniței de copii
nr. 18, Galați

Muzicieni, profesori și cercetători

La Școala de muzică și arte plastice, nr. 5, din București a avut loc un simpozion de comunicări științifice. Un interes deosebit au stîrnit comunicările prof. E. Visky (Material didactic adecvat — mijloc important de ridicare a eficienței lecției și Muzica — factor terapeutic), în care a prezentat aspecte ale muzicoterapiei în lumina cercetărilor efectuate în rîndurile bolnavilor.

Comunicările Funcția muzicală și sensul ei estetic (prof. C. Mărculescu), Rezonanța naturală a sunetelor, aplicațiile ei asupra muzicii moderne (prof. R. Gander) și Instruirea programată — ecou al ciberneticii în pedagogie (prof. Fl. Mîndrea) au adus propuneri și soluții privind modernizarea educației muzicale.

Lucrările Unele probleme legate de intonația la vioară și auzul muzical (prof. V. Pitea), Valoarea estetică și metodică a caletului pentru pian „Ana Magdalena Bach” — cu exemplificări (prof. R.M. Mastero) și Aspecte și probleme stilistice în interpretarea muzicii preclasice (prof. C. Teutsch) au redat concluzii cu aplicabilități practice izvorite din îndelungata activitate pedagogică și interpretativă a autorilor.

În finalul simpozionului, în sala mică a Palatului R.S.R., a avut loc o audiere festivă prezentată de elevii școlii și un prestigios recital susținut de profesorii A. Schejær, C. Dumitrescu, L. Betea, C. Faur și O. Savitky. Concertul s-a bucurat de o frumoasă apreciere din partea auditorilor.

Conf. univ. IOSIF CSIRE
Conservatorul „Ciprian Porumbescu”
București

Un for al schimbului de idei

Consiliul pedagogic, dacă este bine organizat, oferă cadrul propice unor schimburi de opinii, unor dezbateri fructuoase, contribuind din plin la dezvoltarea și perfecționarea continuă a procesului instructiv-educativ. În anul școlar 1973—1974 colectivul de educatoare din Breaza menține procedeul aplicat încă din anul școlar 1971—1972 de a planifica, în cadrul consiliului pedagogic, activități practice-model, susținute de educatoare cu experiență.

Discuțiile pe marginea activității practice vin și completează tema propusă, fiecare susținându-și punctul de vedere — arătînd cum a lucrat, prezentînd unele metode și procedee noi, folosite în desfășurarea activităților, unele materiale create de educatoare etc. Ședințele consiliului pedagogic, fiind planificate de fiecare dată la altă unitate preșcolară din oraș, dau posibilitatea educatoarelor de a vizita expoziții de material didactic confecționat de educatoare, de a vedea lucrări ale copiilor, de a veni în contact cu modalitățile de amenajare și

Din cele mai vechi timpuri, poporul român și-a manifestat înțelepciunea și a dovedit o ieșită din comun putere de creație a frumosului prin cîntec, joc, port, creație orală etc., frumuseți pe care le-a păstrat intacte și îmbogățit din generație în generație, pînă în zilele noastre.

În cele de mai jos, voi vorbi despre unele comori ale folclorului românesc, care prin diferite sate îndepărtate zac încă necunoscute de către întreaga țară, ba, mai mult, sînt amenințate cu degradarea sau dispariția.

Azi în satul meu, Tăuni, unde acum 20 de ani toți oamenii se îmbrăcau în costum național, tinerii se poartă la trapez, mini, maxi etc., iar în locul învîrtitelor și hațeganelor au apărut twisturi și rockuri.

creare a unui mediu ambiant plăcut în unitatea respectivă.

Altă problemă importantă realizată în cadrul consiliului pedagogic este legătura dintre grădiniță și școală — prin participarea învățătorilor la consiliu și asistarea lor la activități. Cu această ocazie învățătorul cunoaște copiii — viitorii școlari — nivelul lor de dezvoltare; de asemenea, copiii cunosc viitorul lor educator. Învățătorul cunoaște modul de desfășurare a unor jocuri didactice, ușurîndu-și munca în folosirea cu precădere a elementelor de joc în unele lecții, acestea devenind mai elastice și făcînd posibilă fixarea cunoștințelor într-un mod atractiv și plăcut, prevenind astfel inadaptabilitatea școlară la copiii de 6 ani.

Am prezentat numai cîteva aspecte din activitatea consiliului pedagogic din orașul Breaza — în speranța că în felul acesta schimbul de opinii se va intensifica.

ELENA TĂULESCU
educatoare
Grădinița nr. 2, orașul Breaza, județul
Prahova

Apel colegial

Dacă aș vorbi numai despre un singur joc, învîrtita, care nu se joacă nicăieri ca la noi, despre ritmul lui larg, mișcarea unduitoare asemeni unui lan de grîu în adierea primăverii sau frunzei bătute de vînt, despre strigăturile acestui joc ce atît de plastic definesc sufletul românului, dragostea, munca, întreaga lui factură și ar fi destule argumente în pledoaria mea pentru păstrarea cu sfințenie a ceea ce poporul român a creat de-a lungul existenței lui zbuciumate.

Îndeobște, aceste frumuseți se află intacte, fără a fi suferit noile retușuri, în satele îndepărtate, izolate, acolo unde 3—4 învățători sînt singurii intelectuali capabili să le depisteze, să contribuie la păstrarea lor nealterată, la scoaterea lor la iveală.

Cele spuse de mine aici se vor un apel către toți colegii din țară de a nu precupeți nici un efort în acțiunea de descoperire și păstrare a acestor comori ale poporului nostru.

Inv. INOCENȚIU CODAU
Comuna Tăuni, județul Alba

La 90 de ani

La „Modern-club”, sectorul 8, București, recent, cu prilejul împlinirii a 90 de ani de la apariția ediției princeps a poeziilor lui Mihai Eminescu (ediția Tifu Maiorescu), a avut loc un simpozion închinat marelui nostru poet. Prof. univ. Gh. Bulgăr a ținut în fața unui numeros auditoriu format din elevi ai Liceului „Dumitru Petrescu” și a profesorilor acestora comunicarea: „Coordonate ale epocii și vieții lui M. Eminescu”, iar actorii Ion Caramitru și Paul Ioachim au recitat poeziile: „Trebuie să poarte un nume” (M. Sorescu) și „De ce nu-mi vii” (M. Eminescu). Elevii anului II D ai liceului au susținut un program artistic alcătuit din cîntece, poezii și fragmente dramatizate din opera eminesciană.

Prof. FLAVIA MAFTEI
Liceul „D. Petrescu”, București

Un harnic colectiv didactic

În sala cabinetului de științe sociale al Școlii generale de 10 ani din comuna Șercaia, județul Brașov, a avut loc recent adunarea generală de dare de seamă și alegeri a sindicatului învățămînt.

Am avut prilejul să conduc lucrările adunării, în cadrul căreia colectivul didactic, personalul tehnic și administrativ din localitățile Vad, Hălmeag și Șercaia au dezbătut, cu o seriozitate demnă de răspunderile majore ale profesiei lor, probleme concrete ale muncii de educație a preșcolarilor, pregătirea acestora pentru școala generală, eforturile pentru înarmarea cu cunoștințe temeinice a elevilor școlii generale și orientarea lor profesională și școlară, în lumina prevederilor Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în patria noastră.

Destul de aprinse și uneori contradictorii, pline de conținut critic, dezbaterile au avut, ca numitor comun, strădania și dorința unanimă a tuturor participanților de a găsi căi și mijloace pentru perfecționarea muncii didactice, a muncii de predare, a documentării fiecăruia cu tot ce e nou în domeniul pedagogiei și al specialității.

Atît darea de seamă prezentată de prof. Gh. Buhoară, președintele comitetului sindicatului cît și participanții la discuții au relevat unele reușite ale colectivului de salariați din cele trei sate, care compun comuna Șercaia. S-au semnalat, cu acest prilej, și unele aspecte negative care diminuează nivelul calitativ al procesului instructiv-educativ. A rezultat pregnant preocuparea de bază a sindicatului pentru îndrumarea cu competență, pentru controlul cu eficiență a activității birourilor grupelor sindicale, pe linia muncii profesionale, ceea ce a contribuit la situarea școlii, din această parte a județului Brașov, printre unitățile fruntașe pe județ în ceea ce privește gradul de promovabilitate și cu deosebire admiterea tuturor elevilor absolvenți ai claselor a VIII-a în școli profesionale și postgenerale.

Colaborînd permanent cu conducerea școlilor, comitetul sindicatului a

luat măsuri din timp pentru popularizarea rezultatelor valoroase obținute în activitatea didactică și social-culturală, generalizînd experiența pozitivă, metodele și inițiativele deosebite.

Din activitatea comitetului sindicatului și a membrilor birourilor grupelor sindicale n-a lipsit preocuparea pentru legarea cît mai strînsă a școlii de viață, de practica creatoare de bunuri materiale. La școlile din comuna Șercaia a sporit funcționalitatea atelierelor-școală prin îmbunătățirea dotării și diversificarea profilului activităților practice corespunzătoare cerințelor locale și aptitudinilor și intereselor profesionale ale elevilor.

Atelierele-școală din Șercaia, pre-

de stat aplicarea cu strictețe a indicațiilor privitoare la folosirea elevilor, în afara orelor de curs, la munca patriotică.

La Șercaia, perioada de recoltare a cerealelor și legumelor s-a extins pînă către începutul lunii noiembrie, ceea ce a dăunat procesului de învățămînt. C.A.P. din comună a luat pînă la această dată nu și-a achitat obligațiile față de școală pentru munca prestată de elevi în perioada recoltărilor.

Printre numeroasele propuneri, care au marcat dorința efectivă a celor prezenți la adunare de a da un curs ascendent activității instructiv-educative, reținem obligația organelor locale pentru asigurarea spațiului de școlarizare și a condițiilor optime de bază materială necesară unităților școlare de pe raza comunei. Spațiul de școlarizare este insuficient, comparativ cu nevoile și solicitările învățămîntului în perspectiva aplicării prevederilor directivei de dezvoltare continuă a învățămîntului de cultură generală.

Participanții la discuții au propus ca acțiunile organizate la Casa corpului didactic să fie întreprinse cu deosebire în comune. Să nu mai fie obligate cadrele didactice să se deplaseze la Brașov, deplasare care atrage după sine cheltuieli din salariul personal, și să se organizeze filiale ale acestora pe centre de comune.

În finalul adunării, cei prezenți și-au ales noul comitet al sindicatului format din cadre cu o bună pregătire politico-ideologică, membri de sindicat care se bucură de autoritate, respect și încredere.

Sindicatul învățămînt din comuna Șercaia are toate condițiile ca, sub conducerea și îndrumarea permanentă a organizației de partid, să întrețină viața participativă tuturor membrilor săi de sindicat la conducerea și rezolvarea treburilor învățămîntului, pentru ca aceștia să-și aducă deplina contribuție la împlinirea sarcinilor de mare răspundere ce le revin.

NICULAE DRAGNE
Instructor, Uniunea Sindicatelor
din Învățămînt, Știință și Cultură

VIATA SINDICALĂ

cum și activitatea elevilor în laboratoare și cabinete creează cadrul propice formării și dezvoltării gîndirii tehnice, a deprinderilor de muncă productivă și creatoare ale tineretului școlar din această localitate.

În intervenția lor, profesorii Mihai Puică, Cornel Opreș (director coordonator) și alții au evidențiat aportul Casei corpului didactic din Brașov în pregătirea profesională, au apreciat acțiunile eficiente, organizate de aceasta pentru fiecare specialitate și sector de învățămînt, acțiuni care solicită o documentare temeinică din partea educatoarei, învățătorului și profesorului în domeniul specialității sale, prin investigații în diferite compartimente ale culturii generale și, totodată, deschide orizonturi în cunoașterea problemelor de psihologie a elevului și de pedagogie.

Semnaland unele greutăți în desfășurarea normală a procesului de învățămînt, materialele prezentate și dezbaterile care au avut loc au solicitat organelor locale de partid și

Sanda Radian, Venera Dogaru:

„Sinteze de istoria literaturii române“

(EDIȚIA A II-A), E.D.P., 1973

Cartea se adresează elevilor din clasele terminale ale liceului care se pregătesc în vederea susținerii examenelor de bacalaureat și de admitere în facultăți. Cert este că, în aceeași măsură, asemenea lucrare nu iese nici din aria interesului cadrelor didactice, studenților sau iubitorilor de literatură.

Revizuirea și adăugirile constau în structurarea materialului în capitole, potrivit intenției urmărite („Teme, motive“, „Specii, școli, societăți literare“, „Curenți, direcții, orientări literare“, „Paralele“, „Personaje, tipuri“, „Modalități artistice“ etc.), îmbunătățirea listelor de teme suplimentare, a bibliografiei selective ș.a. De remarcat documentația riguroasă din surse variate, ținută didactico-științifică și actualitatea problemelor tratate.

La fiecare temă sînt prezentate planurile simple și dezvoltate, lucrările propriu-zise, în formă concentrată, u-neori, în mai multe variante („Fragmente din istoria poporului nostru în romanele lui Mihail Sadoveanu“). Sînt înfățișate punctele esențiale ale temelor, pozițiile critice cele mai juste în problemele incluse și socotite necesare pentru ridicarea nivelului compunerii (Alexandru Dima și Matei Călinescu despre motivul cosmic la Eminescu, Tudor Vianu despre limba poemului „Lucafărul“ de Eminescu, Mihai Ralea despre „natura istorizantă“ la Sadoveanu Tudor Vianu despre mesianismul social la Octavian Goga etc.).

Alteori, paralelele cu lucrări din literatura universală argumentează circulația unor motive, idei și personaje: mitul cosmogonic și motivul frumoasei fără corp, la Eminescu („Lucafărul“) și Lermontov („Demonul“); paralela „Haia Sanis“ (Sadoveanu) și „Fedra“

(Racine), „Suflete tari“ (Camil Petrescu) și „Roșu și Negru“ (Stendhal) etc.

Interesant sînt expuse trăsăturile mitului prometeic în dramaturgia lui Victor Eftimiu, ipostazele intelectualului în fața societății și revoluției în lucrările lui Camil Petrescu etc.

O însemnată parte din prezenta lucrare este dedicată temelor literaturii românești de după 1944, în special ale prozei („Aspecte ale vieții și luptei clasei muncitoare în romanul de după Eliberare“; „Personaje formate în viltoria marilor evenimente istorice, în cele mai însemnate romane rurale de după Eliberare“).

Din poezia actuală rețin atenția autorilor opera lui Tudor Arghezi, prin compunerii aparte, sau într-o privire de ansamblu despre „Poezia omului“, ca și operele lui Miron Radu-Paraschivescu, Lucian Blaga, George Călinescu.

Intenționat, lucrarea nu a inclus mult material în cadrul unor teme istorice, de altfel mai ușor de realizat datorită existenței unor informații bibliografice substanțiale și, în general, mai lesne de găsit. S-a insistat, dimpotrivă, asupra temelor care solicită angajamente simultane ale faptelor de teorie și istorie literară.

Am fi simțit nevoia ca aceste „Sinteze“ să ia în discuție motivele artistice, inovația și tradiția în poezia actuală (Nicolae Labiș, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Ana Blandiana ș.a.), tendințe ale prozei contemporane (povestire, nuvelă), relația dintre literatura noastră actuală și literatura universală.

Prof. STELIAN CEAMPURU
Inspector școlar județean
Teleorman

În sala de lectură a Institutului pedagogic din Suceava

D. Macrea:

„Limbă și lingvistică română“

1973

Lucrarea este o masivă culegere de studii, articole și cronici, foarte utilă pentru cadrele didactice din învățămîntul de cultură generală, îndeosebi pentru cei care predau limba și literatura română. Concepută sub dublu aspect — cel al informării istorice și al interpretării — ea beneficiază de alee calități de exprimare și de sigure orientări în cercetarea lingvistică. Studiile privesc aspecte istorice și actuale ale limbii poporului nostru, sînt grupate în capitole distincte, iau în considerație și unele probleme controversate încă (normele ortografice în vigoare) și unele direcții moderne în cercetarea graiurilor, cum ar fi struc-

turalismul și rezultatele psiho-lingvisticii.

Primul capitol subliniază caracterul pertinent romanic al limbii noastre, trăsăturile ei specifice în comparație cu ale celorlalte graiuri surori, unitatea limbii române în acest context lingvistic și utilitatea redactării atlaselor lingvistice românești. Al doilea capitol este închinat limbii române literare, devenind astfel o trecere în revistă a evoluției scrisului beletristic de la îndepărtata epocă a slavonismului cultural și pînă la subtila măiestrie argheziană, un loc însemnat rezervînd momentului Eminescu, etapă reprezentativă pentru desăvîrșirea artistică a graiului daco-român. Problemele de cultivare a limbii răspund unei stringente necesități actuale și sînt redactate tocmai în acest spirit explicativ și normativ. D. Macrea reține, în continuare, mărturia unor scriitori din trecut, de la Gh. Asachi la Tudor Vianu, despre unele aspecte ale limbii române, preocupări de stil și compoziție la Paul Zarifopol, N. Iorga sau E. Lovinescu. Din compartimentul valorificării moștenirii lingvistice românești am reținut amplul studiu de reconsiderare despre Iosif Popovici, primul fonetician experimental român. Ultimul capitol însumează evocări de evenimente culturale (menționăm îndeosebi cele două decenii de fructuoasă activitate a Societății de științe filologice din țara noastră).

Prof. NAE ANTONESCU
Satu Mare

G. Beldescu:

„Ortografia în școală“

E.D.P., 1973

Incontestabil, un studiu despre ortografie, ținînd seama de importanța pe care o are atît în școală, cît și în afara ei, și-ar legitima utilitatea ipso-facto. Interesul sporește însă, în cazul cărții lui G. Beldescu, deoarece ea conține un sumum de experiență didactică, de informație științifică, de bibliografie, de literatură psihologică și pedagogică în contingență cu realitățile din școala noastră.

Așa cum a fost concepută, lucrarea are o riguroasă unitate logică, în sensul urmăririi cu precădere a problemelor teoretice de ortografie. În același timp, ea conține și foarte multe sugestii pentru practica didactică, în toate cele cinci capitole ale sale, așa încît oferă oamenilor de școală un instrument de lucru operant.

Astfel, în prima parte a cărții, după ce sînt comentate cu o precizie care nu lasă loc la îndoieli, principiile sau criteriile ortografiei noastre (fonetic, silabic, etimologic, morfologic și sintactic), autorul relevă cu lux de amănunte, prin disocieri și analogii de mare subtilitate, rolul regulilor de ortografie, structura și, în special, funcționalitatea lor la nivelul școlii, remarcîndu-se faptul că nu toate regulile prezintă un interes major pentru cristalizarea deprinderilor ortografice și de punctuație ale elevilor. De asemenea, sînt reliefate problemele de pedagogia ortografiei pe tot parcursul lucrării, plecîndu-se de la ideea că „nu se pot stabili criterii generale și sigure de adaptare la nevoile școlii a multiplelor și complicatele structuri ale regulilor de ortografie pentru că situațiile concrete sînt foarte variate“.

Așa stînd lucrurile, pentru a evita excesul de teorie, stereotipiile și discrepanța dintre teorie și practică, e necesar să se apeleze la experiența și deducție. Regulile constante care nu pot lipsi din școală, ca să nu pară dogmatice, trebuie să fie încorporate organice în exemplul oferit (nominalizare) și să țină seama de particularitățile de vîrstă ale elevilor.

Ar fi riscant să facem o ierarhizare valorică a diferitelor capitole din cuprinsul lucrării, din simplul, dar autenticul motiv că fiecare, luat separat, are o valoare intrinsecă, iar în context fiecare, în egală măsură, concurează la unitatea lucrării care constă, în afara cultivării limbajului, și în fixarea unui raport judicios între aspectul teoretic și cel funcțional, în cazul ortografiei.

Fie că e vorba de descrierea materialului de ortografie, de tipologia exercițiilor din care nu lipsesc cele structurale, despre lecție (poziția ortografiei în lecția de limbă maternă, lecția de limbă maternă și comunicarea regulilor) sau de conceptul de greșeală de ortografie, autorul se mișcă cu dezinvoluntă în imensul material factual, fiind fidel dezerideratului formulat în „Cuvîntul înainte“ în sensul ca

Tiberiu Bogdan:

„Probleme de psihologie judiciară“

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ, 1973

În ciuda titlului, care lasă impresia unei lucrări mult prea specializate, cartea atrage cu deosebire atenția lucrătorilor din învățămînt. Pentru că analizează și remontarea comportamentului deviant la minorii rămîine problema centrală nu numai a psihologiei judiciare, dar și — mai ales — a celei școlare, diferențele păstrîndu-se doar între mijloacele și căile de acțiune. Indiferent de proporția între ceea ce reprezintă sinteza literaturii de specialitate și rezultatul experiențelor îndelungate ale autorului studiul acesta aduce contribuții remarcabile la teoria și practica generală a educației.

Elaborată într-o ordine și concepție riguroasă științifică, lucrarea cuprinde 5 capitole: 1. Infractionismul, administrarea justiției și psihologia. 2. Infractionismul și victima din punct de vedere psiho-social. 3. Delincvența minorilor. 4. Psihologia mărturie. 5. Invinuitul față în față cu anchetatorul. Dintre acestea, primele trei au cele mai multe puncte comune cu preocupările și sarcinile școlii în procesul general al educației și în cazul mai particular al prevenirii și redresării stării infractionale în rîndul copiilor.

Debutînd cu o sinteză a punctelor de vedere sociologic, psihologic și psihosocial în studiul comportamentului deviant, lucrarea apelează la cele mai noi date pe care se sprijină concepțiile moderne ale eredității, ale mediului și învățării. Pe un spațiu destul de întins este evidențiat, apoi, rolul pe

respectarea unității lucrării să nu excludă diversificarea informației și a sugestiilor.

Ingenios și original ni se pare finalul. Cu argumente seducătoare, George Beldescu pledează pentru o pedagogie preventivă — în problema atît de discutată a ortografiei — și nu pentru una terapeutică.

Nu mai trebuie demonstrat că studiul cărții de față devine o necesitate stringentă nu numai pentru cei angajați direct în munca cu elevii, ci și pentru un public mai larg.

Lector univ. NICOLAE VERDEȚU
Institutul central de perfecționare a personalului didactic

nele curențe ale științei educației care, plătînd încă tribut spiritului conservator, nu reușește să elimine întru totul „decalajul dintre viteza informării copilului și incetarea formării lui intelectual-morale“ (pag. 109). Urmează apoi definiția științifică a delincvenței minor, indicîndu-se rădăcinile sociale și psihologice ale actului infracțional, precum și importanța prognozelor în cunoașterea și prevenirea fenomenelor de devianță socială. Potrivit cercetării soților Glueck, anticiparea dereglărilor comportamentale se poate realiza pe baza unor indicatori care oglindesc disciplina impusă în familie de tată, supravegherea copiilor de către mamă, afecțiunea tatălui, afecțiunea mamei și coeziunea familiei. Ultimele două probleme ale capitolului amintit sînt, după părerea noastră, fundamentale pentru cei care au sarcina de mare răspundere de educare și creștere a tinerei generații. Este vorba de reeducarea delincvenților și reintegrarea lor socială. Deși sistemele terapeutice prezentate sînt experimentate mai mult în condițiile reclusiunii, ele pot fi aplicate și în afara detenției. Astfel, psihoterapia, terapia prin realitate, terapia de grup, teoria de comportament și ergoterapia (terapia prin muncă) rămîin instrumente prețioase și eficiente la îndemina tuturor educatorilor.

„Probleme de psihologie judiciară“ este o carte remarcabilă, a cărei problematică depășește cu mult sfera de activitate proprie specialiștilor din justiție interesînd pe toți lucrătorii din domeniul larg și responsabil al educației.

Prof. SABIN SELAGEA
Școala generală de 10 ani Vața de Jos,
jud. Hunedoara

Pregătirea practică a elevilor din diferite țări

Astăzi, pretutindeni în lume, școala urmărește să pregătească tinerii generații atât din punct de vedere teoretic, cât și practic, să realizeze atât idealul lui homo sapiens cât și acela de homo faber. Dacă însă, pregătirea teoretică are o veche tradiție în școală, pregătirea practică este de dată mai recentă și poate tocmai de aceea prezintă o mare diversitate, de la o țară la alta.

În R. S. Cehoslovacă, de exemplu, pregătirea practică se realizează în școala generală de 9 ani, prin obiectul de învățământ *instrucția tehnică*, prin cercurile tehnice și prin obiectul la alegere, *bazele tehnicii*.

În școala medie, care are o durată de patru ani și este organizată pe două secții, științe naturale și științe umaniste, programa prevede obiectul *bazele producției* numai pentru anul I al ambelor secții. Acestui obiect îi sunt afectate patru ore din care două teoretice și două practice,

care pot fi completate și în timpul vacanței. În plus, elevii secției de științe naturale au posibilitatea alegerii desenului tehnic cu două ore săptămânal în anii II, III.

În planul de învățământ al școlii elementare franceze, pregătirea practică figurează sub forma desenului și a lucrului manual cu cîte 1,1/2 ore pe săptămînă în cursul pregătitor (clasa I) și cu cîte o oră pe săptămînă în clasele II-III (curs mediu) și clasele IV-V, curs mediu și superior.

Pentru primul ciclu al învățămîntului secundar (licee și colegii) este prevăzut obiectul *lucrări manuale educative* cu o oră pe săptămînă, în clasele I-IV ale liceelor clasice și moderne. În cazul claselor de tehnologie, în planul de învățământ nu mai este prevăzut obiectul *lucrări manuale*, ci obiectul: *fizică, tehnologie și economia casnică*, după cum urmează:

Obiectul de învățământ	Clasele			
	III		IV	
	B	F	B	F
Fizică și tehnologie	4	2	4,1/2	3,1/2
Economia domestică	-	2	-	2

Pentru ciclul al doilea al învățămîntului secundar, planul de învățământ prevede obiectul facultativ: *lucrări manuale* cu o oră pe săptămînă pentru toate clasele (V-VIII) și toate secțiile, cu excepția secției tehnice. Tot în grupa învățămîntului facultativ practic mai figurează: dactilografia cu trei ore, inițiere în viața întreprinderilor (două ore) și inițiere în fapte economice și sociale (patru ore).

În R. D. Germană, în clasele I-IV pregătirea practică a elevilor se realizează prin două obiecte de învățământ: 1) *lucrări practice în atelier*; 2) *lucrări practice pe lotul școlar*. Pentru primul obiect, lucrările practice în atelier, se

prevede o oră pe săptămînă în clasele I-III și două ore în clasele IV-V.

Pentru lucrările pe lotul școlar se acordă o oră pe săptămînă în ultimul trimestru al clasei I, o oră în clasa a II-a, 30 de ore anual în clasele III, IV, V și 12 ore în clasa a VI-a.

În planul de învățământ este prevăzut de asemenea obiectul de învățământ *lucru de mîna*, în clasele a II-a și a IV-a, cu o oră pe săptămînă. Acest obiect devine facultativ însă în clasele V și VI.

Pregătirea practică în clasele VII-X este acoperită de obiectul: *învățămîntul politehnic*, cu cîte patru ore pe săptămînă în clasele VII și VIII și cu cinci ore în clasele IX și X, după cum urmează:

Obiectul de învățământ	Clasele			
	VII	VIII	IX	X
1. Introducere în producția socialistă				
a) tehnologia mecanică și teoria mașinilor	1	1	1	-
b) bazele producției în întreprinderile socialiste	-	-	1	-
c) electrotehnică	-	-	-	2
2. Desen tehnic	1	1	-	-
3. Munca productivă a elevului	2	2	3	3
TOTAL	4	4	5	5

În liceu, pregătirea practică este asigurată prin obiectul: *munca practică științifică*, cu patru ore în clasa a XI-a și cu patru ore în clasa a XII-a, numai primul semestru.

În R. F. Germania, nu există un plan de învățământ unitar, astfel că pregătirea practică diferă de la un land la altul. În landul Bavaria, de exemplu, pregătirea practică este asigurată în clasele I și II prin obiectul *lucru de mîna* cu o oră pe săptămînă pentru fete și băieți; în clasele III-IV prin obiectul *lucrări practice*, pentru băieți cu două ore pe săptămînă, și *lucru de mîna* pentru fete tot cu două ore pe săptămînă. În clasele V-VIII, băieții au lucrări practice două ore pe săptămînă, iar fetele lucru de mîna trei ore pe săptămînă. În clasa a IX-a băieții au trei ore pe săptămînă lucrări practice de atelier și fetele două ore de lucru de mîna. Pentru fete, de asemenea, în clasele a VIII-a și a IX-a se mai adaugă o oră pe săptămînă de gospodărie. În afară de acest program obligatoriu, pregătirea practică mai este susținută în școlile din Bavaria și printr-un program facultativ. Așa, de exemplu, începînd cu clasa a VII-a, planul de învățământ prevede ca obiecte de învățământ practic la alegere: *mașina de scris, stenografia și lucrări în textile*, și în clasa a VIII-a *desenul tehnic și foto*. În clasa a IX-a se introduce obiectul de învățământ *știința generală a muncii și*

știința socială cu patru ore pe săptămînă, iar ca obiecte practice la alegere *desenul tehnic, lucrări tehnice, gospodărie, prelucrarea textilelor, stenografia, dactilografia*. Din aceste obiecte, fetele și băieții aleg două materii cu cîte două ore pe săptămînă. În planul de învățământ mai sînt prevăzute, de asemenea, și obiecte pentru alte interese sau aptitudini.

În S.U.A., nu sînt planuri de învățământ comune și, ca urmare, există diferențe mari nu numai de la un stat la altul, dar și de la o școală la alta în ceea ce privește pregătirea tehnică. De regulă însă în primul ciclu al învățămîntului secundar există următoarele obiecte practice: *științele naturii și educația consumatorului, meserii casnice meserii industriale* în clasele X-XII se adaugă ca obiecte practice la alegere: *agricultura, educația comercială, educația industrială*. Un rol important însă în educația practică a elevilor americani îl joacă activitatea din afara clasei. Așa după cum arată Z. A. Malkova, în cartea „În școlile din S.U.A.” (Moscova, 1964), pe lângă fiecare școală există organizate o serie de cluburi, în care elevii desfășoară o intensă activitate, cum ar fi: clubul discuțiilor, clubul amatorilor foto, clubul de științe etc. De asemenea, comitetul financiar al școlii, compus din elevi, încurajează o serie de acțiuni cum ar fi: *exploatarea bazei sportive, înfiin-*

R. P. Ungară: Activitate într-o clasă-laborator

țarea unui magazin în care sînt vîndute obiecte ce nu mai sînt necesare elevilor, editarea unei cărți de telefoane, înființarea unei cofetării, organizarea unor concerte cu orchestra școlară etc. Toate aceste activități sînt destinate să stimuleze spiritul practic și inițiativa elevilor.

În U.R.S.S., pregătirea practică este asigurată pe două căi: 1) prin partea pe care programa fiecărei discipline o afectează pregătirii practice; 2) prin intermediul unei discipline speciale: *învățămîntul politehnic*, căruia îi sînt acordate două ore pe săptămînă, pe parcursul celor zece ani de școală. Așa, de exemplu, programa de fizică prevede ca, în primele două cicluri ale școlii, între 12% și 80% din activitate să se desfășoare în laborator, iar în clasele mari (IX-X), pînă la 15%. Totuși, pregătirea practică principală este asigurată prin obiectul *învățămîntul politehnic*. Acest obiect de învățământ se divide în trei părți: pentru clasele I-III, pentru clasele IV-VIII și pentru clasele IX-X.

Pentru clasele I-III programa prevede la acest obiect următoarele activități: *gospodărie și muncă socială, cusături, broderii, împletituri, muncă cu materiale naturale, muncă cu hirtie și carton, modelaj, muncă agricolă*. În clasele IV-VIII, învățămîntul politehnic cunoaște un grad mai mare de complexitate. El se realizează printr-o serie de discipline ca: *prelucrarea lemnului, prelucrarea metalului, electrotehnică, tehnica construcției și modelajul, muncă de gospodărie și muncă agricolă*, precum și practica în producție. În clasele IX și X, învățămîntul politehnic la forma de muncă practică științifică și tehnică. Elevii muncesc acum în ateliere și în fabrică.

Consiliul pedagogic propune elevilor alegerea unor discipline practice ca: *desen tehnic, studii automobilului, al tractorului, radiotehnică, tehnologia chimiei, tehnologia mecanică, agricultura*.

NICOLAE SĂCALIȘ
Institutul de cercetări pedagogice

Conferința miniștrilor educației din țările europene membre ale UNESCO

Ecouri în presa internațională

Cea de a doua Conferință a miniștrilor educației din țările europene membre ale UNESCO, care s-a desfășurat recent în capitala țării noastre, a stîrnit pretutindeni un viu interes, prin efortul manifestat în cursul lucrărilor ei de a face din universitate un teren fertil de cooperare între țările Europei, de adîncire a înțelegerii între popoare.

Agenciile de presă internaționale și o serie de posturi de radio și ziare de peste hotare au difuzat știri, informații și comentarii privind lucrările și rezultatele Conferinței. „Participanții la Conferință — releva Agenția T.A.S.S. — au examinat probleme ale dezvoltării învățămîntului superior și extinderii contactelor în acest domeniu între țările europene. Au fost făcute recomandări privind educația tineretului în spiritul idealurilor păcii și înțelegerii reciproce, dezvoltarea schimburilor directe între universități, precum și creșterea ajutorului acordat țărilor în curs de dezvoltare, în formarea de sisteme proprii de învățământ, în pregătirea de cadre”.

Numeroase ziare au relevat importanța acordată Conferinței de către statul nostru, referindu-se la participarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la deschiderea lucrărilor ei și detașînd sensul sublinierilor din cuvîntarea sa, rostită cu acest prilej: „Președintele Ceaușescu — scria cotidianul iugoslav „Politika” — a arătat că este necesar ca instituțiile universitare, indiferent de orînduirea socială a țării de care aparțin, să colaboreze astfel încît să contribuie și ele la destindere, la pace și securitate în lume”. După ce a arătat că schimburile de specialiști și savanți, colaborarea științifică și tehnologică pot contribui la o apropiere constantă și la o cooperare

multilaterală între toate statele europene, ziarul „The Times” detașează, din cuvîntul rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, năzuința spre destindere, spre înlăturarea neîncrederii, a suspiciunii și animozităților dintre popoare, faptul că „promovarea unei largi cooperări între universități constituie o parte componentă a politicii generale de realizare a securității în Europa”.

Aprecînd că „succesul politic al Conferinței este în afară de orice îndoială”, ziarul „La Stampa” conchide că, în viitor, cooperarea internațională va fi mai intensă, Conferința stabilind o serie de căi eficiente pentru realizarea acestora prin intermediul școlii superioare.

Dincolo de sublinierile din presa de peste hotare, în care, în general, Conferința a fost apreciată ca o contribuție de seamă la stringerea relațiilor dintre țările europene, indiferent de orînduirile lor social-politice, prestigioasa manifestare internațională de la București a pus înaintea slujitorilor școlii numeroase probleme — privind structurile, programele și metodele de învățământ — care, așa cum subliniau ziarele — trebuie reconsiderate și rezolvate în raport cu comandamentele epocii contemporane. „Vechea Europă — scria „La Stampa” — și-a dat seama că învățămîntul tradițional nu poate supraviețui Metodele didactice trebuie reinnoite, lecția predată de la catedră nu mai are funcția de altădată. Căutare de noi metode și invitație explicite pentru ca, în universități, să fie folosite cele mai moderne mijloace tehnice și științifice, de la calculatoare la aparate de predare și la televizoare”.

L. PETRESCU